

VINERI 21 SEPTEMBRIE 2001 · ANUL LI NR. 38

FONDAT ÎN 1951

FOAIA

40 FORINI

românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA



O jumătate de veac în slujba oamenilor

Vor sosi vremuri mai bune

Trecut-au ani...



CALENDAR ORTODOX

- 24 septembrie, luni – † Sf. Întâia Mc. Tecla; Cuv. Coprie; Cuv. Siluan Atonitul.
25 septembrie, marți – Cuv. Eufrosina; Cuv. Pafnutie Egipteanul; Sf. Mc. Pavel și Tatis, cu fiii lor.
26 septembrie, miercuri – † Sf. Ap. și Evanghelist Ioan, Cuvântătorul de Dumnezeu; Cuv. și Dreptul Ghedeon.
27 septembrie, joi – Sf. Ierarh Martir Antim Ivireanul; Sf. Mc. Calistrat.
28 septembrie, vineri – † Cuv. Hariton Mărturisitorul; Sf. Prooroc Varuh; Sf. Mc. Pimen.
29 septembrie, sâmbătă – Cuv. Chiriac Sihastrul; Sf. Mc. Gudelia.
30 septembrie, duminică – Sf. Sfințit Mc. Grigorie Luminătorul, episcopul Armeniei; Sf. Mc. Ripsimia. Duminica a 19-a după Rusalii.

AGENDĂ

24 septembrie

1724 – are loc sfințirea *Mănăstirii Văcărești*, ctitorie a lui Nicolae Mavrocordat – cel mai valoros ansamblu arhitectonic în stil brîncovenesc.

1973 – a murit *Pablo Neruda*, poet, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1971.

25 septembrie

1587 – Șerban Coresi tipărește la Brașov un *Liturghier* slavon.

1881 – s-a născut scriitorul *Panaït Cerna*.

1913 – s-a născut *Maria Tănase*, celebră cîntăreață de muzică populară.

1956 – primul cablu telefonic transatlantic a fost pus în funcțiune, din orașul Oban (Scoția) pînă în New-Foundland (Canada).

26 septembrie

1687 – *Acropola din Atena* a fost atacată de armata venețiană care încerca să-i gonească pe turci.

1849 – s-a născut *Ivan Pavlov*, fiziolog rus, laureat al Premiului Nobel, pe anul 1890, pentru studiul asupra comportamentului cîinelui.

1945 – s-a stins din viață, la New York, compozitorul maghiar, *Bartók Béla*.

27 septembrie

1897 – se stinge din viață, la Sebiș, *Alexandru Roman*, care a fost ctitorul celei mai vechi catedre universitare românești (din Pesta) și un mare luptător al Bihorului.

1952 – s-a născut, la Brașov, cosmonautul *Dumitru Dorin Prunariu*.

1962 – înființarea *Universității din Timișoara*.



28 septembrie

1654 – s-a stins din viață *Matei Basarab*, domn al Țării Românești.

1847 – s-a născut, la Brașov, compozitorul *Gheorghe Dima*, membru de onoare al Academiei Române.

1895 – s-a stins din viață chimistul francez, *Louis Pasteur*.

29 septembrie

1812 – s-a născut *Eudoxiu Hurmuzaki*, istoric român, membru al Academiei Române.

1888 – s-a născut lingvistul și filologul *Iorgu Iordan*.

1902 – a murit scriitorul francez *Emile Zola*.

30 septembrie

1496 – Ștefan cel Mare termină zidirea *Bisericii Sf. Nicolae din Botoșani*, reprezentativ monument de arhitectură medievală.

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Pe copertă: Cornel Soldan din Bătănia ne prezintă medaliile primite pentru munca lui de pompier (Fotografie de Eva Iova)

La București se vor discuta aproape
aceleași probleme

Tratativele Subcomisiei pentru problemele minorităților din cadrul Comisiei mixte interguvernamentale româno-maghiare vor continua săptămîna viitoare în capitala română. În ziua de luni, 24 septembrie, partea maghiară se va deplasa la București pentru a continua lucrările care pre-

gătesc ședința Comisiei mixte, prevăzută pentru sfîrșitul lunii septembrie. Comunitatea română din Ungaria va fi reprezentată și la această consfătuire de *Traian Cresta*, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria și *Ștefan Frățean*, referent român la Oficiul pentru Minori-

tăți de la Budapesta. După informațiile primite de la președintele *Cresta*, în ce privește minoritatea română din Ungaria, discuțiile se vor axa și în continuare în primul rînd pe problemele legate de învățămîntul în limba română și de activitatea religioasă și comunitară. - va -

Ungaria oferă locuri de muncă cetățenilor români

Ungaria a propus să-și deschidă și mai mult piața brațelor de muncă pentru cetățenii români cu intenția de a determina Bucureștii să recunoască legea statului, care prevede un tratament special pentru maghiarii care trăiesc în România, a declarat săptămîna trecută, la Budapesta, secretarul de stat în Ministerul Afacerilor de Externe ungar *Németh Zsolt*.

„Am făcut în mod fundamental o ofertă ce va crește normele de lucru pentru românii care caută un loc de muncă în Ungaria”, a declarat *Németh Zsolt*.

Măsura, care va acorda anual pentru 17.000 de români permise de lucru în Ungaria pentru un an întreg, comparativ cu 7.000 cite se acordă în prezent, este văzută ca un efort de a împăca opoziția română față de legea privind statutul maghiarilor de peste granițe.

Parlamentul European, care la cererea României s-a implicat în controversă, manifestă un interes major noii legi ungare, notează Reuters. „În esență, găsim că legea este

discriminatorie, dificil de înțeles și nu ne trimite semnale pozitive”, a declarat agenției britanice de presă secretarul de stat în MAE român *Cristian Diaconescu*.

Cea mai mare îngrijorare a României, comentează Reuters, constă în faptul că ungurii care trăiesc în afara Ungariei pot fi aleși în fiecare an pentru a primi un permis de lucru pentru trei luni, precum și legitimații de maghiar. Ungaria estimează la 800.000 ungurii din afara țării care vor beneficia de prevederile legii. „Frustrarea noastră vine din faptul că în mod normal noi

avem dialog și o bună cooperare...și aceasta nu s-a aplicat în discuțiile privind legea statutului”, a subliniat *Cristian Diaconescu*. Reamintim că problemele privind identitatea etnică și statutul minorităților din cele două țări au fost examinate în zilele de 10-11 septembrie, la Budapesta, în Comitetul pentru minorități al Comisiei Mixte Interguvernamentale româno-ungare de cooperare și parteneriat activ. Lucrările comisiei de specialitate continuă în a doua jumătate a acestei săptămîni, la București. - iova -

Mircea Geoană va efectua
o vizită la Budapesta

Cu prilejul organizării, la Budapesta, a congresului uniunii internaționale independente „Noi inițiative atlantice”, ministrul român de externe, *Mircea Geoană*, va efectua în perioada 28-29 septembrie o vizită în capitala ungară – s-a comunicat miercuri trecută, la București. Congresul de la Budapesta, organizat sub pa-

tronajul primului ministru ungar, va avea pe ordinea de zi probleme legate de extinderea NATO, perspectivele relațiilor comerciale și cooperarea transatlantică, relația dintre Rusia și comunitatea euro-atlantică lărgită, respectiv instituționalizarea dialogului dintre Europa și America de Nord.

MTI

În șase ani s-au împărțit minorităților 3 miliarde

Fundația Publică „Pentru Minorități Naționale și Etnice din Ungaria”, care în luna octombrie împlinește șase ani de la înființare, a decis în acești ani despre distribuția a 3 miliarde de forinți pentru scopuri minoritare – a declarat recent domnul *Molnár Márton*, directorul Fundației, în paginile ziarului electronic Etnonet. *Molnár* a mai vorbit și despre acea dorință a unor lideri ai minorităților, care ar vrea ca banii asigurați unor scopuri minoritare, adică sumele de-

spre care azi decide Fundația publică, să fie repartizate autogovernărilor pe țară, și fiecare reprezentanță separat să împartă banii după necesitățile specifice. Președintele Fundației consideră că acesta ar fi un pas greșit, pentru că nu există experiențe în această privință, și în acest fel noul sistem ar fi cu mult mai costisitor decît cum este acum. De exemplu, pînă cînd subvențiile acordate de Fundație sînt scutite de impozit, cele primite prin intermediul

autogovernărilor pe țară nu ar fi. Sistemul de concurs ar fi obligatoriu și atunci, iar aceasta necesită o mare muncă de administrație. Ne mai vorbind despre faptul că în locul unui singur curatoriu, ar trebui finanțate lucrările a 13 comisii – a mai adăugat *Molnár Márton*, președintele Fundației Publice, accentuînd că după părerea dumnealui sistemul autogovernărilor minoritare încă nu este pregătit pentru această muncă.

- va -

Concurs

pentru ocuparea postului de director al Institutului de Cercetări

Comunitatea Cercetătorilor și Creatorilor Români din Ungaria publică un concurs pentru ocuparea postului de director al Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria. Numirea se va face pe 5 ani.

Sarcina directorului va fi: conducerea Institutului, prezentarea de cercetări științifice, întocmirea concursurilor pentru buna funcționare a Institutului, redactarea publicațiilor științifice.

Pot concura acei români din Ungaria, care dispun de:

- studii superioare,
- doctorat (PhD),
- cunoștințe superioare de limbă română,
- rezultate de cercetare documentate prin publicații.

Dosarul de concurs să cuprindă:

- bibliografie profesională amănunțită,
- copiile actelor care certifică pregătirea profesională (diploma, doctorat, examen de limbă străină, etc.)
- lista publicațiilor de până acum,
- planul de muncă privitor la activitatea științifică pe următorii 5 ani.

Salarizarea se va face pe bază de înțelegere.

Termen: Dosarele de concurs, împreună cu anexele, pot fi înaintate până la data de **10 octombrie 2001**, pe adresa președintelui comunității (Comunitatea Cercetătorilor și Creatorilor Români din Ungaria, 5700, Giula, str. Gh. Doja nr. 8. - Magyarországi Román Kutatók és Alkotók Közössége, 5700, Gyula, Dózsa Gy. u. 8.)

Giula, 10 septembrie 2001

Elena Csobai președinte

S-a fixat noul termen de înscriere pentru examenele de limbă

Se apropie din nou perioada examenelor de limbă, astfel și a celor de limba română. Noua sesiune a examenelor de stat la limba română, făcute la Lectoratul de limbi străine a Universității József Attila din Seghedin se va ține încă în toamna acestui an. Examenul oral se va desfășura între 20-27 octombrie, iar lucrările scrise vor fi date la 9 noiembrie. Condițiile de înscriere nu s-au schimbat, au rămas aceleași ca și în anii trecuți. Însă pentru cei care nu cunosc prețurile actuale ale acestora, publicăm partea financiară a examenelor:

Gradul examenelor	Tip de examene		
	A	B	C
Grad de bază	2700	3700	6400
Grad mediu	3700	5800	9500
Grad superior	5300	7400	12700

Termenul de înscriere pentru fiecare tip de examen este 26 septembrie. Formulare de înscriere se pot solicita și de la redacția noastră.

R. Ruja

Vor sosi vremuri mai bune

Pentru că mulți dintre cei care mă cunosc m-au întrebat în zilele trecute, ce se întâmplă la școală, ce-i nou la Micherechi, m-am pus să scriu și să le împărtășesc și cu cititorii Foi.

Despre Micherechi se pot spune foarte multe lucruri bune și frumoase, dar hotărârea consiliului local adusă la sfârșitul săptămânii trecute (și, mai ales, urmările acesteia) nu se înșiră printre cele cu care ne putem lăuda.

Iată, în linii mari, ce s-a întâmplat. La consiliului pedagogic de la începutul noului an școlar nu s-a amintit că ar fi vreo problemă cu căminul de zi, care pînă atunci funcționa în patru grupe, dar se menționează că la ședința din ziua următoare a consiliului local se va discuta despre suprimarea unei grupe. Autogovernarea locală, așa cum s-a prevăzut, a decis despre desființarea unei grupe, cu toate că mai mulți dintre consilieri au atras atenția asupra faptului că asta nu se poate face înaintea începerii noului an școlar și că trebuie să se țină cont de prevederile Legii Învățământului. Hotărârea a fost adusă fără să fi fost cerută părerea organelor școlare cum ar fi: corpul didactic, colectivul părinților, autoconducerea elevilor. În ciuda acestora, consiliul local a votat cu 5 voturi pentru și cu 3 contra desființării grupei amintite. La această ședință, partea învinsă a menționat: desființarea acestei gru-

pe nu stă în interesul școlii generale, precum nici al părinților sau al copiilor, dar nici bugetul școlii nu necesită o astfel de decizie, fiindcă subvenția de stat este suficientă pentru buna funcționare a instituției de învățămînt, și în plus, în anul școlar 2001/2002 efectivul școlii a crescut cu 6 elevi. (Subvenția de stat este circa 1.200.000 de forinți în plus.)

Drept consecință a acestei hotărâri, un cadru didactic a fost suspendat din funcție, fapt care ne atinge foarte dureros, despre oricine ar fi vorba. Victima acestei acțiuni ingrate este o învățătoare excelentă care a slujit și a iubit școala unde muncise timp de 17 ani. Această colegă a crescut într-o familie de renumiți pedagogi: mama ei a fost una dintre cele mai bune dascăle (sau poate chiar cea mai bună) a comunității noastre românești, care a muncit cu multă însuflețire aproape 40 de ani în școala de unde fiica sa este acum dată afară. Despre tatăl acestei colege se poate spune la fel: a fost un profesor excelent, apoi inspector școlar și secretar al Uniunii Democratice a Românilor din Ungaria, care a servit românii din țara noastră o viață întreagă.

Am putea pune cu toții întrebările: Oare de ce tocmai ea? Cine a decis? Care este motivul adevărat? Ar fi încă multe întrebări, dar nu le punem, nu sîntem curioși la răspunsuri false. Cele

corecte și drepte le vom afla mai tîrziu.

Colegei mele i s-a dat de înțeles că nu mai are ce căuta la școală, că este în plus. Dar felul în care i s-a comunicat că a fost dată afară a fost odios și dezgustător. Ne-am adunat cu toții, mici și mari, la deschiderea festivă a anului școlar. Cu 5 minute înainte de acest moment, conducătoarea instituției - într-un mod neobișnuit, fără a respecta sentimentele și demnitatea umană, uitînd anii petrecuți împreună - i-a comunicat colegei amintite că a fost concediată.

Cazul de față, și altele asemănătoare, nu ajută școlii noastre. Ele destramă, au efect demoralizator, fiind dăunătoare comunității. Azi, cînd copilașii de la grădinițe și de la școli au nevoie de o atenție și iubire tot mai mare, nu ne putem permite să renunțăm la excelențele cadre didactice. Azi, cînd cea mai mare valoare este copilul, cînd educarea este (sau ar trebui să fie) prețuită mai mult decît oricînd pînă acum, cînd lumea se bazează pe oameni bine pregătiți, nu-mi pot imagina ceva mai rău decît a nu sprijini acele condiții prin care copilul poate primi un tratament special, într-un anturaj pașnic și armonios.

Nu ne-a rămas altceva decît să sperăm că starea de azi, care este atît de alarmantă, este numai provizorie și vor sosi vremuri mai bune, mult mai bune.

Gheorghe Netea,
profesor și consilier local din
Micherechi

Cronică 2001, pentru generațiile următoare

Tocmai de 20 August a apărut o carte mare, frumoasă, într-o mapă reprezentativă: Cronică ilustrată a județului Bichiș. Cele aproape 400 de pagini au fost întocmite din inițiativa unui comitet întrunit cu ocazia anului omagial milenar, de către un mănunchi de istorici, cercetători, muzeologi din județ. În acest sens trebuie evidențiată contribuția celor două specialiste române, *Elena Csobai* și *Emilia Martin Nagy*. Prin activitatea lor au fost întocmite bunăoară pasajele referitoare la elementul românesc (în componența locuitorilor, arhitectură, istorie, etnografie etc.) din cuprinsul amplei monografii.



Cronica este concepută, în mod firesc, cronologic, de la primele mărturii arheologice de pe teritoriul acestui ținut, trecînd prin marile etape istorice și culturale pînă în zilele noastre. Dincolo de studii teoretice am-

ple, concentrînd istoria județului în paisprezece capitole, tomul conține multe fotografii, foto-documente, hărți, schițe, prin care se ilustrează specificul acestor locuri.

Lucrare atît de amplă nu s-a realizat încă, deci întocmirea ei este salutară, utilă, chiar necesară. Numele celor doi redactori: *dr. Erdmann Gyula* și *dr. Havassy Péter* oferă garanția calitativă a lucrării. Fără a intra în detalii, simpla răsfăire a cărții este o plăcere pentru orice bibliofil și un ajutor util pentru cel ce vrea să afle mai mult despre trecutul și prezentul acestor meleaguri.

Cinci ani de la semnarea Tratatului de Bază Româno-Ungar

Vineri la 14 septembrie, președintele *Ion Iliescu* și premierul *Adrian Năstase* au dat publicității, declarații cu ocazia aniversării a cinci ani de la semnarea Tratatului de Bază Româno-Ungar.

În declarație, șeful statului român susține că România și-a îndeplinit „cu consecvență și fără ezitări” angajamentele asumate prin Tratat, minoritatea maghiară bucurându-se de „largi prerogative, consfințite în Legea administrației publice locale”. *Iliescu* apreciază că documentul a reprezentat „un act cu puternic con-

ținut simbolic”, fiind semnat pe fondul conflictului din Iugoslavia.

Conform lui *Iliescu*, a surprins însă faptul că, în ciuda unui document „juristic modern și european”, Ungaria a adoptat legea statutului fără consultarea părții române, așa cum prevedea Tratatul. Șeful statului își exprimă speranța că relațiile româno-ungare „vor cunoaște o dezvoltare susținută”, în concordanță cu interesele comune ale celor două țări.

În declarația sa, premierul *Adrian Năstase* califică

încheierea Tratatului de Bază Româno-Ungar drept „un eveniment politic de importanță majoră”, care „a marcat în mod semnificativ deschiderea celor două state spre cooperare”.

„România a acționat și va continua să se comporte ca un bun vecin și un partener de încredere al Ungariei, atât pe plan bilateral, cât și pe plan european. România va continua să considere Ungaria drept partener european dornic să mențină și să dezvolte relații foarte bune cu vecinii săi”, apreciază premierul *Adrian Năstase*. I. K.

La Nyíregyháza s-a inaugurat Parcul Minorităților

Consiliul Uniunilor Minorităților din Zona Euro-Carpatică, cu sprijinul autorităților locale, a organizat la Nyíregyháza, în perioada 13-16 septembrie, cel de-al doilea Congres și Festival al Minorităților din Zona Euro-Carpatică. Cinci țări învecinate aparțin Euroregiunii Carpaților:

România, Ungaria, Polonia, Slovacia și Ucraina. Această regiune cuprinde 15 milioane de locuitori, dintre care 4 milioane aparțin unei minorități naționale și etnice. În cadrul celor patru zile, fiecare reprezentant și-a prezentat minoritatea cu un program bogat. Tot cu această ocazie a fost inaugurat noul Parc al Minor-

tăților. La acest eveniment a fost invitată și Ambasada României la Budapesta, reprezentată de consilierul *Alexandru Ghișă*. După informațiile primite de la organizatorii congresului, românii din Ungaria nu au fost reprezentați de nici o persoană, cu toate că a primit invitație și reprezentanța noastră pe țară. R. R.

Seminar de radio în Ucraina

În intervalul 16-23 septembrie, Societatea Română de Radiodifuziune a organizat seminarul internațional „Limba română – mijloc de informare și comunicare radiofonică”.

În cadrul acestei mani-

festări, pentru jurnaliștii români se organizează în fiecare an o excursie de documentare, care trece frontierele țării. Anul trecut participanții au fost oaspeții Ungariei, acum ei vor vizita comunitățile româ-

nești din Ucraina. Jurnaliștii care au sosit la București de la toate radiodifuziunile din lume, care transmit emisiuni în limba română, au fost primiți la 17 septembrie de președintele *Ion Iliescu* și de premierul *Adrian Năstase*. Temele de discuție au vizat identitatea românească în spațiul sud-est-european, dezvoltarea relației româno-române și limba română, 10 ani de parteneriat radiofonic. După capitala română, seminarul a continuat la Suceava și la Cernăuți. Redacția Românească a Radiodifuziunii Maghiare este reprezentată la acest seminar de redactorul șef *Petru Cîmpian* și redactoarea *Iulia Kaupert*. Ziaristul din Seghedina a cerut la întâlnirea cu președintele României ca țara-mamă să acorde un sprijin mai accentuat comunității românești din Ungaria. -va-

Veherd va găzdui Ziua Românilor Bihoreni

În sâmbătă, cu nici 200 de suflători, anul trecut s-a organizat pentru prima oară Ziua Românilor Bihoreni. Manifestarea inițiată de Uniunea Autoguvernaților Românești din Județul Bihor și susținută de Autoguvernația pe Țară a Românilor din Ungaria, și de această dată va avea loc la Veherd, sâmbăta, la 22 septembrie, sub forma unei serbări cîmpenești, în aer liber. Ziua va fi onorată și de oaspeți din Bihorul ro-

mânesc. Pe scena montată în curtea Primăriei vor evolua dansatorii Liceului „Dimitrie Cantemir” din Oradea și tariful Casei de Cultură a reședinței județului Bihor din România. În afară de artiștii populari din țara-mamă, cei întruniți vor vedea și un scurt spectacol de obiceiuri locale, prezentat de elevii Școlii Generale din Bedeu. Manifestarea se va încheia seara cu un joc.

Ștefan C.

După vacanța de vară

Viața internă se trezește destul de încet

În afară de reluarea în sesiunea de toamnă a lucrărilor Parlamentului, unul dintre evenimentele mai de seamă care au stîrnit, în ultima vreme, un interes ceva mai mare, a fost acordul încheiat între Uniunea Tinerilor Democrat (FIDESZ) și Forumul Democratic Maghiar (MDF). Am urmărit zeci de declarații, mai ales din partea MDF, cu scopul de a dovedi că înțelegerea s-a făcut între partide cu drepturi egale. Da, egale, adăuga primul ministru *Orbán*, dar nu și de aceeași greutate. Și, de fapt, acesta e adevărul. MDF de multă vreme se tot sucește în dreapta și în stînga ca, pînă la urmă, să declare că în noul ciclu parlamentar (2002-2006) trebuie să predomine în continuare un guvern burghez, însă care nu poate fi format fără Frontul Democratic. Nu cunosc părerea altora, dar după mine, e prea plin de sine.

Fiindcă în realitate, ce s-a întîmplat? MDF a început tărăgăneala pretinzînd 44 (mai tîrziu numai 42) de locuri de deputați în Parlament, ca pînă la urmă să se mulțumească cu 27, dintre care sigur aleși vor fi 8 candidați, figurînd pe listele FIDESZ. Restul depinde însă de alegători. Și ce se întîmplă dacă aceștia din urmă nu vor vota pentru ei? MDF nu va atinge limita de 5% necesare pentru a intra în Parlament, iar FIDESZ, după ce și-a trîntit la pămînt principalul său partener din coaliție, Partidul Independent al Micii Agrarieni (FKGP), de data aceasta e pe cale să înghită și al doilea partid, care fără doar și poate își va pierde independența.

Pokorni Zoltán, președintele FIDESZ-ului, s-a și grăbit să declare că acordul în cauză poate fi considerat un prim pas care duce spre viitorul unui mare partid populist. Și iată-ne din nou cu un pas înainte, ci cu doi pași înapoi. Motivul e simplu. E vorba despre primul premier de după

schimbare de regim, dl. Antall József care susținea că aripa liberală, burgheză dacă vreți, trebuie să se suzeze într-un mare partid populist.

Dar nu vă bucurați, cu asta treaba încă nu s-a terminat! În etapa care urmează, „scena” politică nu se schimbă, doar se lărgește. Scriam în timpul primăverii că FIDESZ încearcă să manipuleze lucrurile în așa fel, încît să apară pe orizontul lui, nu peste mult (nu uitați, avem doar șase luni pînă la alegeri) o forță în plus, și anume Partidul Maghiar al Dreptății și Vieții (MIÉP). Vă mai amintiți, cum a ajuns MIÉP în 1998 în Parlament? Da? Păi și atunci tot pe contul FIDESZ-ului. Numai că de data aceasta e vorba despre îndeplinirea năzuinței lui Antall József, formîndu-se în partea dreaptă un adevărat mare partid populist de concentrare, un partid extremist, așa cum aprecia recent Kovács László, președintele Partidului Socialist Maghiar (MSZP), lansînd și acuzația la adresa FIDESZ de a se strădui pentru instalarea unui regim al unui singur partid. Și dacă ar fi așa, lucrurile ar ajunge prea departe, bineînțeles retrograd. Politologi și analiști nu fac nici un secret din aceste manifestări, din posibilitatea dispariției FIDESZ-ului, ridicînd și eventuala transformare în realitatea zilnică.

Asta este situația la ora actuală, cînd, repet, deșteptarea din somnolența vacanței abia a început. Nu trebuie să ne băgăm însă capul în nisip și să trecem cu vederea afit anumite evenimente cu totul noi, ci și eventualele pericole amenințătoare, inclusiv și substratul acestora. Nu știu însă ce se va alege din toate acestea mai tîrziu, cînd ne vom apropia de alegeri, cînd va începe adevărata numărătoare inversă? Deocamdată, prea puține semne de cumpăt și calm.

Al. Ardelean

A început o nouă epocă?

Atac terorist asupra Statelor Unite

Cel mai grav atac terorist din lume a lovit simultan marți, la 11 septembrie, Washingtonul, New Yorkul și Pennsylvania. În primele două locuri un atentat spectaculos a provocat prăbușirea celor două blocuri-turn ale World Trade Center.

Bilanțul, de duminică, încă provizoriu, al celor patru atentate comise marțea trecută, ridicase, la cel puțin 5.510 morți sau dispăruți, relatează Agenția FrancePress.

New York: 180 de morți, dintre care 150 au putut fi identificați, au fost scoși de sub dărîmăturile celor două blocuri-turn gemene de la World Trade Center. Numărul persoanelor date dispărute se ridicase la 5.097, tot conform datelor comunicate duminică, de Rudolph Giuliani, primarul New York-ului.

Washington: 189 de morți sau dispăruți, conform ultimului bilanț dat publicității vineri de Departamentul Apărării. Acest bilanț cuprinde 125 de persoane care lucrau la Pentagon în momentul atacului și 64 de persoane care se aflau la bordul avionului Boeing 757 al companiei United Airlines. Corpurile neînsuflețite ale celor 85 de persoane au fost recuperate.

Pennsylvania: 44 de morți, dintre care șapte membri ai echipajului în cel de-al patrulea avion deturnat, un Boeing 757, care făcea legătura între New

Jersey și San Francisco, și care s-a prăbușit la Stony Creek Township, în apropiere de Pittsburg. Ținta vizată de acest avion era, se pare, una din capitala Washington, dar aparatul s-a prăbușit înainte de a-și atinge ținta.

Filmul evenimentelor

Ora 12:56 GMT (ora locală 8:56): Un avion lovește în plin unul din turnurile clădirii World Trade Center din New York, provocând o gaură uriașă în fațadă. Un nor gros de fum se degajă de la etajele superioare.

13:14 GMT: Un alt avion se izbește de cel de-al doilea turn al World Trade Center. Șocul provoacă o puternică explozie, transmisă în direct de posturile de televiziune.

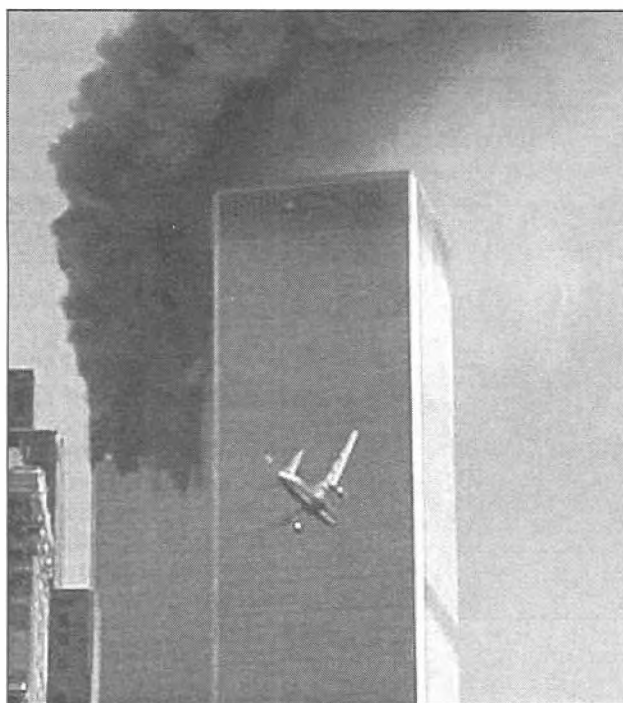
13:30 GMT: Un prim bilanț anunță cel puțin 6 morți și 1.000 de răniți.

13:40 GMT: Președintele George W. Bush, aflat în vizită în Florida, declară că este vorba "aparent de un atac terorist".

13:50 GMT: La Washington, Casa Albă este evacuată la scurt timp după Pentagon.

13:53 GMT: Clădirea Departamentului de Stat (Ministerul de Externe), situată în centrul Washingtonului, este evacuată de asemenea.

13:53 GMT: Un avion se prăbușește pe Pentagon, provocând două explozii.



Într-un prim bilanț se anunță șapte morți.

14:00 GMT: Autoritățile aeriene civile americane (FAA) ordonă anularea tuturor zborurilor comerciale din Statele Unite.

14:05 GMT: Unul din turnurile World Trade Center se prăbușește după ce a explodat, într-un imens nor de praf.

14:28 GMT: Cel de-al doilea turn al World Trade Center se prăbușește la rîndul său, răspîndind mii de tone de dărîmături pe străzile din jur. Un nor uriaș de praf acoperă toată regiunea de sud a Manhattan-ului.

14:38 GMT: O mașină-capcană explodează la Departamentul de Stat, la Washington.

14:50 GMT: Compania aeriană United Airlines anunță la Paris că unul din avioanele care au lovit World Trade Center îi aparține. Este vorba de un Boeing 737.

14:55 GMT: Un responsabil al FBI indică faptul că un avion deturnat se îndreaptă spre Pentagon. La Washington, dărîmăturile blochează o parte din centru și numeroși pietoni părăsesc sectorul Casei Albe.

15:17 GMT: Primarul New York-ului, Rudolph Giuliani, le cere new-yorkezilor să părăsească sudul insulei Manhattan.

15:34 GMT: Un Boeing 747, ce asigura legătura Chicago-New York, se prăbușește în vestul Pennsylvaniei, între New York și Washington. United Airlines anunță în consecință prăbușirea unuia din aparatele sale în Pennsylvania.

15:38 GMT: Compania aeriană American Airlines anunță la rîndul său pierderea a două avioane de linie ce aveau la bord 156 de persoane.

19:20 GMT: Secretarul general al Națiunilor Unite, Kofi Annan, „condamnă în mod absolut” atentatele împotriva Statelor Unite.

19:35 GMT: Gruparea lui Osama bin Laden este suspectată că ar fi implicată în atentatele teroriste din SUA.

21:25 GMT: Un al treilea imobil de 47 de etaje, de lângă turnurile din World

Trade Center, se prăbușește.

24:35 GMT: Într-o vorbire televizată, George W. Bush anunță că s-au înregistrat „mii de morți” și declară că Washingtonul nu va face diferență între teroriști și cei care îi adăpostesc.

Victime și supraviețuitori români

Printre supraviețuitorii prăbușirii celor două turnuri ale World Trade Center din New York se află și români, potrivit unei liste provizorii publicată pe Internet. Lista cuprinde în jur de 12.000 de nume și este actualizată tot la 15 minute. Ea conține numele și prenumele supraviețuitorilor, precum și starea în care aceștia se află (teferi, răniți sau în stare critică).

Opt cetățeni români aflați în Statele Unite sînt dați dispăruți din ziua atentatelor. Conform listei anunțate de către Consulatul General al României la New York, aceștia sînt: Nicoleta Avramescu, Liliana Arșinel, Dorin Ciobanu, Gabriela Ciobanu, Cătălin Avram, Viorica Șuteu, Claudiu Viorel Caraiani, Dominica Puerava. Disparațiia acestora a fost anunțată de către familii sau prieteni, însă Departamentul Poliției din New York nu a confirmat faptul că aceste persoane se află pe lista dispăruților.

În afara celor opt menționați mai sus, în catastrofa de la World Trade Center au dispărut alți doi tineri români: Corina și Alexandru Stan. Ei erau programatori de calculatoare și lucrau la etajul 103 al primului turn devastat de avioane.

Zi de doliu în toată Europa

Vineri, 14 septembrie, la ora 12.00 în toată Europa viața s-a oprit pentru 3 minute. Atît România, cît și Ungaria s-au alăturat inițiativei Uniunii Europene și timp de trei minute au păstrat un moment de reculegere în memoria victimelor atentatelor din Statele Unite.



Teroriștii aduc națiunea americană pe genunchi

În dimineața zilei de 11 septembrie, într-un șir premeditat de distrugerii, teroriștii au deturnat două avioane pe care le-au prăbușit asupra complexului World Trade Center. O serie succintă de atacuri au

rut bapțiștilor „să cadă pe genunchi, să se roage pentru familiile afectate de tragedie, pentru victimele rănite și pentru personalul de intervenție”. În același timp el sugera creștinilor să se roage pentru ca „liderii gu-

Casa Albă și Capitolul. De asemenea, Administrația Aviatică Federală a închis accesul oricărui zbor comercial spre țară.

În discursul rostit de pe baza aeriană Barkdale, unde s-a refugiat ca măsură de securitate, președintele afirma: „Libertatea însăși a fost atacată în această dimineață de un laș necunoscut și libertatea va fi apărată”.

Președintele Bush i-a invitat pe americani să i se alătore spunând fiecare câte o rugăciune pentru victime și pentru familiile acestora. „Rezistența națiunii noastre este testată acum”, spunea președintele, „dar fără a face vreo greșală, vom arăta lumii că noi vom trece acest test. Statele Unite îi va găsi și pedepsi pe cei vinovați de aceste acte de lașitate.”

„Armata noastră, atât cea din țară cât și cea din întreaga lume se găsește în stare de alertă maximă și noi am luat măsurile de securitate necesare pentru ca guvernul să-și continue atribuțiile”, afirma președintele Bush.

Acest atac barbar i-a mobilizat pe credincioșii americani să se roage pentru națiunea lor. Ba mai mult, liderii Convenției Baptiste de Sud îi cheamă pe creștinii de pretutindeni la rugăciune. „Trebuie să ne rugăm pentru toți aceia care au pierdut pe cineva drag și se găsesc acum în agonie și suferință”, afirma Richard Land, președintele Comisiei de Etică și Libertate Religioasă din cadrul Convenției Baptiste de Sud. „Noi de asemenea trebuie să înțelegem că unul din prețurile pe care trebuie să-l plătim pentru că suntem o societate liberă și deschisă, este că suntem vulnerabili la astfel de atacuri. Noi trebuie să dăm dovadă de o vigilență permanentă pentru a minimaliza aceste evenimente oribile și pentru a-i aduce pe vinovați în fața justiției. Este rugăciunea noastră ca națiunea americană să nu facă nimic altceva decât să caute dreptatea cerută de lege și de Dumnezeu.”

„Sperăm ca această tragedie, care demonstrează încă o dată efemeritatea și fragilitatea vieții omenești, să îndrepte mintea multor americani spre lucrurile veșnice”.



Baptist Press

distrus cele două turnuri ale complexului, care cuprindea 110 etaje.

Un alt avion de dimensiuni mai mici s-a prăbușit asupra Pentagonului, ridicând temerea că până și scaunul guvernului se afla sub atac.

J. B. Graham, directorul executiv al Convenției Baptiste din New York a afirmat că Bapțiștii de Sud sunt devastați de distrugerile produse de către teroriști. „Avem prieteni și colegi de ai noștri care lucrează și slujesc în Manhattan și suntem deosebit de îngrijorați pentru siguranța lor” afirma fr. Graham pentru Baptist Press. „Pur și simplu suntem șocați”, continua dânsul, „însă credința noastră are temelii puternice și noi trebuie să fim pregătiți pentru a face tot ceea ce putem, după ce se determină modul în care e cel mai bine să ne oferim ajutorul și sprijinul” a mai adăugat el. Fr. Graham ne-a mărturisit mai apoi, că a luat legătura cu misionarul David Dean din Manhattan, care l-a informat că: „Toți sunt bine și sunt recunoscători Domnului pentru asta”.

Au fost mobilizate echipele de ajutorare în caz de dezastru din întreaga țară astfel încât acestea să fie pregătite să acționeze oriunde este cazul, în cel mai scurt timp.

Imediat după auzirea celor întâmplate, președintele Bordului de Misiune Nord American, Robert Reccord, a chemat toți lucrătorii bordului la o întâlnire de rugăciune în Atlanta și Fort Worth. El le-a ce-

vernamentali ai Statelor Unite să ia măsuri înțelepte în această situație tristă și dificilă și Dumnezeu să întoarcă inima națiunii americane din nou spre El.”

„Libertatea va fi apărată”

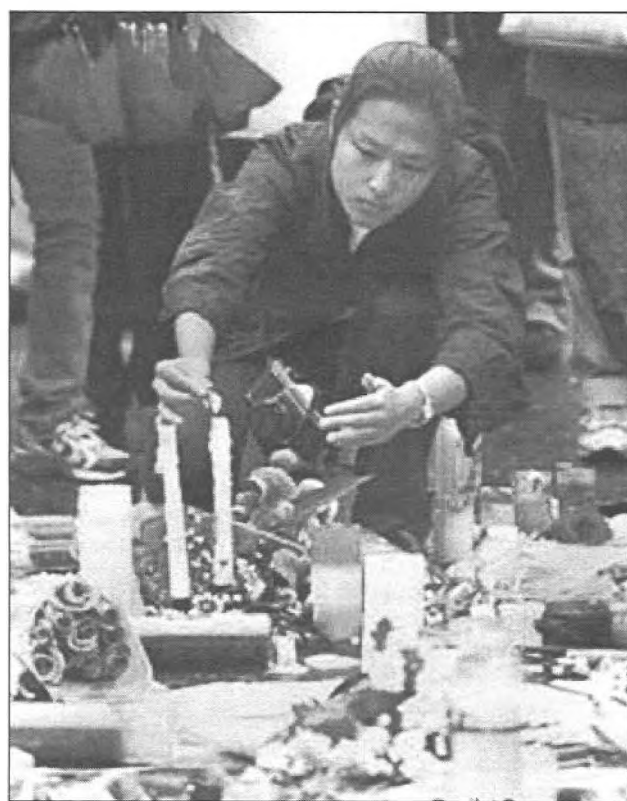
Un atac fără precedent în istorie a șocat întreaga națiune americană pe data de 11 septembrie. Mii de oameni au murit și alți mulți au fost răniți. Pe acest fond, președintele Statelor Unite promite că libertatea Statelor Unite va fi apărată.

Atacurile au venit sub forma prăbușirii unor avioane americane asupra clădirii World Trade Center și asupra Pentagonului în New York, respectiv în Washington. Clădirile World Trade Center și Pentagon au fost evacuate imediat. Din păcate însă, ambele turnuri ale World Trade Center, care aveau 110 etaje, s-au prăbușit și este posibil ca mii de oameni să se fi aflat înăuntru.

În febra atacurilor au fost evacuate și alte posibile ținte, printre care se numără



Baptist Press



Un moment de rugăciune tăcută

Serviciul de Știri Compass Direct.

Cel puțin alți 15 afgani care lucrau pentru o altă fundație umanitară, Shelter Now, au fost arestați luna trecută. Poliția secretă afgană a mai arestat 8 misionari străini printre care se află și două femei de origine americană. După ce talibanii au găsit materiale creștine într-o casă afgană, misionarii străini au fost acuzați de prozelitism, ceea ce reprezintă o ofensă gravă împotriva legii islamice și se pedepsește cu moartea.

În prezent procesul misionarilor străini se desfășoară cu ușile închise în Kabul. Unii observatori consideră însă că: în timp ce atenția este concentrată în special asupra acestui proces, lucrătorii afgani arestați ar putea să se găsească într-un pericol mult mai mare. Observatorii consideră că, în timp ce străinii ar putea fi expulzați, lucrătorii afgani s-ar putea să fie executați.

Toți lucrătorii străini ai misiunii International Assistance în număr de 117, au fost expulzați din Afganistan în urmă cu 11 zile, după ce în prealabil fusese ră acuzați că ar avea legături cu misionarii străini arestați. Misiunea International Assistance desfășura programe medicale, de dezvoltare economică și de educație și reabilitare în 5 mari orașe din Afganistan și angajase aproximativ 300 de lucrători afgani.

Pastor Daniel Burtic

Page Patterson, președintele Seminarului Teologic Baptist de Sud-Est, nu a înfruntat acea zi de teroare stând singur în biroul său. În loc să facă aceasta, el i-a condus pe studenții pe genunchi.

Fr. Patterson a răspuns evenimentelor din acea zi conducând un timp de rugăciune solemnă, în timpul orei de capelă care aveau loc în acea zi. În Capela Binkley, cu capetele plecate, stând pe genunchi și ținându-se cu toții de mână studenții au înălțat spre cer rugăciuni cu lacrimi...

După serviciul de capelă, studenții au ieșit împărțindu-se pe grupuri mai mici pentru a se ruga. Fr. Patterson mărturisește: „În primul rând simțim și plângem împreună cu cei care i-au pierdut pe cei dragi ai lor. Ne rugăm ca Dumnezeu să fie Sprijinul lor și să-i mângâie.”

Știri din Afganistan

Recent au fost arestați încă 35 de afgani care lucrau pentru o fundație umanitară. Ei sunt suspecți că ar fi avut legături cu misionarii creștini care au fost arestați în urmă cu o lună. Afganii, care lucrau pentru misiunea International Assistance, au fost arestați weekend-ul trecut de către mișcarea talibană, relatează

Iuliana Nicula Rediș (1933–2001)

„Mama lor foarte minunată și vrednică de bună pomnire este”. II. Marc 7.20

Adânc îndurerată familie, întristați creștini, Prăznuim astăzi Înălțarea Sf. Cruci, amintirea zilei în care crucea răstignirii a fost aflată de Sf. Elena, mama Sf. Constantin cel Mare, apoi arătată și înălțată de patriarhul Macarie al Ierusalimului, spre vedere și închinare întregului popor. Privind cu credință la Iisus cel răstignit pe Cruce, ne aducem aminte că Domnul nostru Iisus Hristos prin sângele Său cel scump, a izbăvit lumea de păcatele sale.

Cât trăim în lume, noi oamenii purtăm „cruci” grele pe umăr. Nimeni nu-i scutit de suferință, de orice stare ar fi. Inima fiecăruia dintre noi are răni deschise, care sângerează și dor, după cum scrie în cartea lui Iov 14.1: „Omul născut din femeie, are viață scurtă, dar plină de neazuri”. Între aceste cruci grele este și decesul celor iubiți.

De unde voi începe a depăna firul spunerii marii dureri care ne copleșește sufletul tuturor când ne despărțim de o creștină a acestei parohii, de regretata Iuliana Nicula Rediș, în vârstă de 68 de ani? De unde voi alege vorbele menite să picure balsam de mângâiere în sufletele zdrobite de durere ale soțului, ale copiilor și ale tuturor celorlalte rudeni pentru ireperabila pierdere ce au suferit-o?

La fiecare înmormântare plângem și ne tânguim, nu de formă sau numai din obișnuință, ci sincer, fiindcă ne doare despărțirea de cei dragi. Plângem și ne tânguim, pentru că împărțim durerea membrilor familiei îndoliate. Plângem și ne tânguim, pentru că cea care zace înaintea noastră fără glas și fără suflare a fost mamă a trei copii Mihai, Iuliana și Stela. Iubirea mamei se aseamănă cu iubirea lui Dumnezeu față de oameni, căci numai mamele sunt în stare să-și jertfească liniștea și chiar viața, pentru liniștea și fericirea copiilor lor, numai ele sunt gata să ierte oricând greșelile copiilor lor.

Nu în zadar poetul Al. Vlahuță zice: „Dacă ai putea deschide inima unei mame, să citești în ea ca într-o carte, acolo nu poți citi decât iubire și iertare”. Adormita în Domnul, Iuliana, a fost în viața ei o mamă bună, vrednică, iertătoare și inimoasă. Voi copii, care o plângeți azi, să o plângeți creștinește, nu ca cei ce n-au nădejde. „Eu sunt învierea și viața, cel ce crede în mine nu va muri în veac” – zice Mântuitorul la Ioan 11.25.

Viața noastră, deci, continuă și dincolo de mormânt, în nemurire și înviere, în viața veșnică și fericită din împărăția cerească a lui Dumnezeu. O plângeți, pentru că a murit pe neașteptate și prea devreme. Mai aveați încă nevoie de experiență, de strădania și sprijinul ei, de calitatea și rostul ei de stâlp al familiei voastre. Credința și nădejdea creștină ne oferă un suport moral în fața morții, ne mângâie, ne îmbărbătează lângă catafalcul și mormântul celor dragi ai noștri, ne ajută să ne revenim, să ne refacem sufletește în așa fel, încât întorcându-ne de la mormântul celor dragi nouă, să putem privi din nou seninătatea cerului de după furtună și să ne înfruptăm în continuare din darurile lui Iisus și din bucuriile acestei vieți. Comportarea ei de soție cinstită, harnică și chibzuită, o îndreptățește de cinstirea despre care înțeleptul Solomon zice: „Femeia vrednică e cunună de aur pe creștetul bărbatului”. Lumina legii strămoșești a aprins-o în sufletul odraslelor ei, îndeosebi în mintea și inima nepoților ei Florian, Lucian, Iuliana, cărora le-a fost povăzuitoare, pilduitoare cu vorba și fapta. Ea poate fi asemuită aceleia, pe care o portretizează poetul Șt. O. Iosif în „Bunica” astfel: „Cu părul rîns, cu ochii mici și calzi de duioșie. Aievea parcă o văd aici din frageda-mi pruncie”. A pățimit în viață și regretata răposată Iuliana și a purtat crucea fără să știe cineva ce răni o dor. A purtat-o cu bărbăție până la ultima suflare și cu sufletul împăcat și-a așteptat sfârșitul. Mângâiați-vă că ați avut o mamă adevărată, plină de daruri și calități. Așa a fost cunoscută de toți, și de mine, de aceea am venit împreună cu familia mea ca să unesc ruga mea cu ruga dumnea-voastră pentru sufletul ei bun, blând și să încerc să vă împărtășesc un cuvânt de mângâiere. Fiind încredințați că Mântuitorul pentru faptele vieții sale bune, îi va da cununa dreptății, căci lupta cea bună a luptat și călătoria vieții pământești a săvârșit, să zicem din inimă: Fă-i Doamne parte de fericita odihnă într-o împărtășire Ta.

Amin.

Preot vicar Pavel Ardelean

Mesajul Patriarhului Teoctist către poporul american

La 12 septembrie 2001, Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române a adresat Excelenței Sale Dl. George W. Bush, președintele Statelor Unite ale Americii o scrisoare de compasiune în urma atacului terorist din 11 septembrie 2001, al cărui text vi-l prezentăm în continuare:

Am aflat cu mare durere și îngrijorare de atacurile teroriste fără precedent asupra celor două orașe americane New York și Washington D.C., care la 11 septembrie 2001 au dus la o tragedie umană devastatoare. Împărțăm, în aceste momente, marea tristețe a poporului american, împreună cu ierarhii, clericii și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române.

Exprimîndu-ne sincera compasiune față de Excelența Voastră și de poporul și țara dumneavoastră, ne rugăm Atotputernicului Dum-



nezeu să odihnească în pace sufletele celor care și-au pierdut viața în mod atât de tragic și de neașteptat, precum și pentru alinarea celor răniți și a celor care i-au pierdut pe cei dragi.

Nu poate exista astăzi vre-o religie care să justifice sacrificiul unor vieți omenești în numele unei credințe; tragedia petrecută în Statele Unite ale Americii este rezultatul unor minți rătăcite și fanatice, fără discernămint, care nu pot oferi nici o soluție la problemele lumii de azi. De aceea, condamnăm orice tip de violență și apelăm

la reținere și dialog, pentru ca pacea lumii să nu fie afectată de noi conflicte care să aducă și mai multă suferință și distrugere.

Ne exprimăm, în acest sens, speranța că duhul dragostei, al bună voinii și al toleranței vor învinge orice manifestare a urii, violenței și intoleranței.

Ca exemplu concret al solidarității cu poporul american, vineri, 14 septembrie 2001, la sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci, în toate bisericile și mănăstirile Patriarhiei Române se vor înălța rugăciuni pentru odihna sufletelor celor care au pierit în această tragedie. În același timp, ne alăturăm rugăciunilor tuturor creștinilor lumii înălțate la Dumnezeu „care este pacea noastră” (Ef. 2,14), pentru instaurarea păcii în întreaga lume.

Cu sinceritate și rugăciuni către Dumnezeu,

Teoctist
Patriarhul Bisericii
Ortodoxe Române

Numărul donatorilor a crescut, dar donația nu!

În primăvara acestui an, 320 de persoane au oferit 1% din impozitul lor personal Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria. Suma acordată pe această cale totalizează 1.212.086 de forinți. Numărul total al donatorilor a crescut față de cel din anul precedent, dar suma integrală acordată astfel a rămas totuși sub cota anului trecut. Oficiul Național al Impozitelor a făcut cunoscută recent statistica distribuirii sumei de un procent din impozitul personal, propus de cetățenii țării diferitelor culte. În jur de 600 de mii de donatori au oferit 6,9 miliarde

de forinți diferitelor culte din țară. Numărul susținătorilor, (și) pe această cale, ai Bisericii Ortodoxe Române este în creștere: 254 de persoane în anul 1998, 307 în 1999, 313 în 2000 și 320 de persoane în anul 2001. Anul trecut, cei 313 de donatori au oferit Bisericii Ortodoxe Române 1.263.044 de forinți. Înseamnă aceasta că în 2001 au putut fi totalizați astfel cu 50 de mii de forinți mai puțin decât acum un an. De altfel, trecând în revistă cifrele donațiilor și numărul donatorilor bisericilor ortodoxe, vom putea constata o oscilație relativ mare, interesantă în

cazul unor culte, enumerate mai jos. (Vezi tabelul)

Bisericii Baptiste din Ungaria i s-a oferit în anul 2000 suma de 10.422.882 de forinți din partea a 3.673 de persoane. În primăvara anului curent, 3.876 de credincioși au dat din impozitul lor acestui cult 13.373.194 de forinți. Bisericii Catolice i-au donat 355.796 de persoane, 1.212.388.681 de forinți. Oferta de unu la sută din impozitul personal se poate face pe baza veniturilor din anul 2001, în primele luni ale anului viitor, concomitent bisericilor și organizațiilor civile.

Șt. Frățean

Numele bisericii	Biserica Ortodoxă Română		Biserica Ortodoxă Sărbă		Biserica Ortodoxă Bulgară		Biserica Ortodoxă Maghiară	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Anul	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Nr. donatorilor	313	320	481	463	218	221	280	364
Donația în forinți (milioane)	1,263	1,212	1,905	3,188	1,391	1,441	1,569	2,192

File de istorie pentru copiii români

10

Povestea dinastiei române (II)

(1866–1947)

Ferdinand, al doilea rege al României, moare la 20 iulie 1927, după 13 ani de domnie. Evenimentele capitale ale acestor ani au fost participarea românilor la primul război mondial și făurirea statului național unitar prin unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu regatul României. A urmat o perioadă de mari reorganizări interne, marcate de reforma electorală și cea agrară. Legea electorală din 3/16 noiembrie 1918 introduce în România votul universal (însă numai pentru bărbați, femeile nu primesc încă dreptul la vot!), egal, direct și obligatoriu. Prin aceste principii, cei mai mulți alegători sînt locuitorii satelor, țărănimea devine principala masă electorală. Legea reformei agrare din iulie 1921, prevede exproprierea a peste 6 milioane de hectare de pămînt, din cele peste 9 milioane, cît avea suprafața marilor moșii. Au fost împrăștiți în jur de 1.400.000 de capi de familie, iar totodată marea proprietate e limitată la 100 de hectare. În acei ani, România se afla pe primul loc în Europa la producția agricolă globală, pe locul trei în lume la producția de porumb, pe locul patru în Europa și pe locul zece în lume la producția de grâu și se afla de asemeni pe primul loc în lume la producția de floarea-soarelui. În 1923 se adoptă o nouă constituție, pe bazele celei din 1866. Constituția din 1923 pune bazele regimului democrației parlamentare, făcea și pe plan politic din tînăra Românie o *Elveție a sud-estului eu-*



Regina Maria

ropean, unde fiecare, „indiferent de origine etnică, de limbă sau religie se bucură de toate drepturile și libertățile stabilite de lege”. Însă ultimii ani ai domniei lui Ferdinand au fost marcați de dereglarea acestui sistem constituțional, din cauza problemelor privitoare la succesiunea la tron.

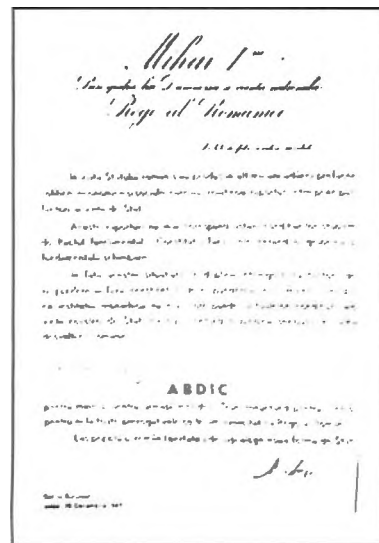
Primul fiu al Regelui Ferdinand și al Reginei Maria a fost Carol, botezat astfel după Carol I, primul rege al României. Prințul Carol s-a născut 3 octombrie 1893 la Peleş. Era „un copil frumos, cu bucle blonde... și nemai-pomenit de drăgălaș”, după cum scrie, Maria, mama sa. Viitorul rege, născutea și crescut în România, era inteligent, sînguincios, cu multă personalitate. În 1913 isprăvește Academia Militară de la Potsdam (Germania). Iubea bogă-

Serialul nostru conceput în ajutorul elevilor, dar în primul rînd în sprijinul cadrelor didactice care au în vedere predarea cunoștințelor de cultură și civilizație românească, vă va însoți și în noul an școlar. Vă dorim o activitate cît mai rodnică, adăugînd următoarea precizare: scurtele „lecții” de istorie au la bază în primul rînd – cum este și normal – lucrări ale istoricilor români, apărute după 1990; la sfîrșitul serialului (în luna decembrie), vor fi prezentate pe scurt aceste lucrări și autorii lor.

ția, avioanele, mașinile și... femeile. Fire independentă, Carol încalcă regulile Casei Regale și se căsătorește în secret, la Odesa, cu Zizi Lambrino. Însă e nevoit să desfacă această căsătorie și să o ia de soție pe Elena, prințesa Greciei. Singurul copil legitim, născut din această căsătorie, este Mihai, viitorul rege. Mariajul lui Carol cu Regina Elena a fost însă o formalitate. Cel mai defăimat rege al românilor a trăit pînă la sfîrșitul vieții cu Elena Lupescu, exilați în Spania, unde se căsătorec în 1949. Carol II este îndepărtat de la succesiunea tronului în 1926, iar Mihai, care avea numai 5 ani, este recunoscut ca principe moștenitor. După moartea lui Ferdinand, în 1927, minorul Mihai este proclamat rege, dar practic țara e condusă de o regență, un grup alcătuit din mai multe persoane: patriarhul Miron Cristea, președintele Înaltei curți de casație, precum și prințul Nicolae, fratele lui Carol II. Situația politică internă este însă destul de încordată, astfel Carol este chemat la tron și proclamat rege în 1930. Fiul lui Ferdinand s-a dovedit însă a fi un dictator: el abolește regimul parlamentar și alcătuiește o nouă constituție. Dizolvă partidele și înființează o singură organizație politică (*Frontul Renașterii Naționale*, devenit apoi *Partidul Națiunii*), în care dorea să-i înregimenteze pe toți cetățenii țării. „Eminența cenușie” a dictaturii regale era Dudaia, adică Elena Lupescu. Ostilitatea față de Regele Carol II devine generală după Dictatul de la Viena (1940). Regele este nevoit să abdice și să-i încredințeze puterea generalului Ion Antonescu. Carol se stinge în Portugalia, la 59 de ani, în 1953 și este îngropat la Mănăstirea Sao Vicente. Elena Lupescu a trăit pînă în 1977.

Mihai s-a născut la Sinaia, la 25 octombrie 1921. E botezat în religia ortodoxă, purtînd numele Voievodului Mihai Viteazul. După abdicarea tatălui său, Mihai I devine rege (1940–1947), dar este îndrumat de mîna de fier a generalului Antonescu. La 23 august 1944, ordonă arestarea generalului, însă istoria a luat încă o dată o întorsătură nefericită. După cel deal doilea război mondial, rușii spri-

jină instalarea regimului comunist în România. Drept protest, Mihai intră în grevă regală, refuză să iscălească acte emise de noul guvern, condus de Petru Groza, nu ia parte la festivitățile oficiale (cum ar fi parade militară de la 23 au-

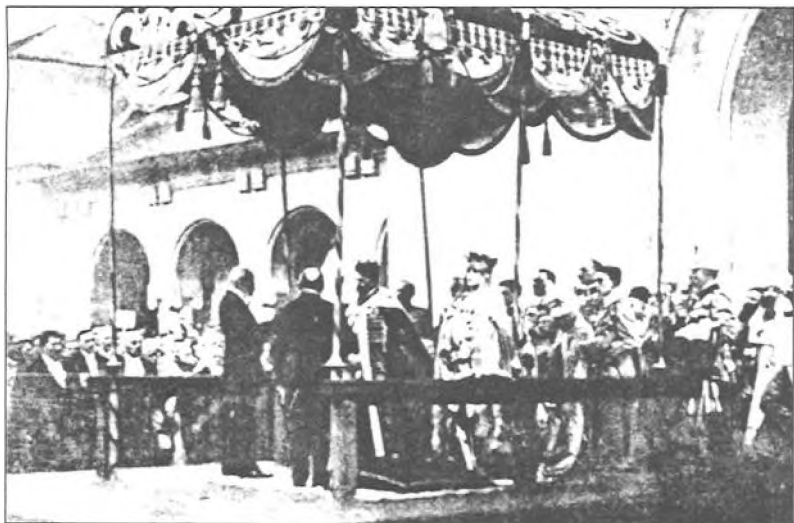


Documentul de abdicare a lui Mihai I

gust 1945). La 30 decembrie 1947, Mihai e silit de comuniști să abdice și să părăsească țara, punîndu-se astfel capăt, poate pentru totdeauna, statutului de regat al României. Garnitura de tren care a transportat lucrurile ce i-a fost permis să le ducă cu sine, a trecut pe linia ferată de la Leucushaz și Chitighaz. Departe de țara sa, Mihai se căsătorește cu Principesa Ana de Bourbon-Parma. Are cinci fete: Margareta, Elena, Irina, Sofia și Maria.



Familia regală în zilele noastre



La 15 octombrie 1922, la Alba Iulia, Regele Ferdinand I și Regina Maria au fost încoronați ca suverani ai României Mari

POVESTEA SĂPTĂMÎNII

Bucurie răutăcioasă de necazul altuia



Petra și Gina sînt prietene, de cele mai multe ori. Cîteodată însă se poartă ca două pisici de pradă, aruncîndu-se, pufăind, una asupra celeilalte. Astăzi, cele două fetițe, împreună cu mamele lor, au fost la bilci. Fiecare a primit un minunat balon umplut cu gaz. Între timp, cele două mame stau în grădina la o ceașcă de cafea iar Petra și Gina se joacă printre straturile cu flori. Dar – vai ei – balonul lui Petra se agăță de o tufă de trandafiri. Peng!! Se aude deodată și de sfoară nu mai atîrnă decît bucățele de cauciuc. Petra e dezolată iar Gina nu manifestă prea multă părere de rău. De-acum, numai ea singură mai are un balon, acesta a devenit mult mai valoros. Pare mulțumită de sine și se poartă cu

balonul ei parcă ar fi un ou nefiert. Il leagă de ghidonul triciclei ca să nu poată zbura. Petra o urmărește cu privirea. „Toate baloanele se sparg, zice ea cu speranță, și al tău se va sparge!” „Al meu nu! triumfă Gina. Am eu grijă să nu se spargă!” zice și pornește cu elan, cu tricicleta printre straturi cu flori... Buff! Tricicleta se răstoarnă și Gina cade. Sfoara balonului alunecă de pe ghidon și balonul se înalță, se înalță sus, tot mai sus! Gina, căzută printre straturi, îl urmărește uluită.

Petra însă rîde răutăciosă. Cine ar putea să i-o ia în nume de rău? Acum nu mai există nici un balon și pacea este restabilită. Eu însă sînt sigur că Ginei îi este rușine de cum s-a purtat cu Petra.

Bursă pentru studenții cu examen de limba română

La 28 septembrie 2001 expiră termenul înaintării dosarelor pentru concursul de bursă, lansat de către Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice” pentru studenții de la diferitele instituții de învățămînt superior din Ungaria și din în afara țării. Pentru anul universitar 2001/2002 bursa este de 10 mii de forinți lunar. Pot concura acei studenți care au încheiat anul de studiu cu o medie de cel puțin 3,5 și posedă certificat de examen de limbă (în cazul concurenților români, de limba română) grad mediu (examenul oral ori scris). Nu se

cere certificat de examen de limbă în cazul acelor studenți care învață la secția de limba română sau studiază în România. Concursului trebuie atașat, printre altele, autobiografia (CV) în limba română, precum și recomandarea reprezentanței românești din loc. Se vor putea distribui pe această cale 52 de milioane de forinți pentru bursierii celor 13 minorități naționale și etnice din țară. În anii precedenți au stat la dispoziție pentru acest scop următoarele fonduri: 37,8 milioane de forinți (în 1997), 38,8 (1998), 41,2 (1999), 50,9 (2000). Redăm mai jos ta-

belul rezultatelor concursului studenților români.

Precum reiese și din cifrele tabelului, numărul câștigătorilor este mult mai mare decît numărul participanților la concurs, deoarece suma disponibilă pentru acordarea burselor nu asigură subvenționarea tuturor studenților înscriși la concurs. Informații suplimentare despre concurs găsiți pe Internet: web.axelero.hu/mnekk, precum le puteți obține și de la Redacția Foii românești (www.foaia.hu, tel.: 66/463-152, Giula str. Gh. Doja nr. 8.).

-frățean-

Anul școlar	1997/1998	1998/1999	1999/2000	2000/2001
Numărul concurenților	77	64	38	44
Numărul concursurilor incomplete	27	12	6	11
Numărul burselor acordate	29	18	13	16

În atenția organizațiilor de tineret

Concursurile menite să asigure în anul 2002 sprijin bănesc asociațiilor de tineret se publică încă din toamna 2001. Ministerul Tineretului și Sporturilor (MTS) asigură pe această cale subvenționarea numeroaselor programe, printre care organizarea taberelor de copii, realizarea legăturilor internaționale dintre elevi sau studenți.

Participând la ediția din 2001 a acestor concursuri, Asociația de Tineret din Bedeu

a obținut 200 de mii de forinți pentru acoperirea unor cheltuieli de funcționare, precum a mai primit și un scanner-color pentru completarea setului de computer al organizației din satele bihorean. Tot din acest fond, și Autogovernarea Românească din Micherechi a obținut 250 de mii de forinți pentru subvenționarea programelor de tineret. Organizația constituită

în 2001, *Asociația Tinerilor Români de Păstrare a Tradițiilor din Micherechi* a primit un computer, precum a obținut și o subvenție de 150 de mii de forinți pentru participarea la programe de tineret în România.

Informațiile necesare despre concursurile pentru anul 2002 le puteți afla pe Internet: www.mobilitas.hu, www.ism.hu, www.riszi.hu, www.ifjusag.hu. -ștf-

Întrebări și răspunsuri

1. Ce țară o dăruit Statelor Unite ale Americii Statuia Libertății din New-York? *Statuia este cadoul Franței, din 1886.*
2. Care sînt dimensiunile celei mai mici cărți de bucate din lume? *Cartea de bucate care conține 100 de rețete este de 2,3 x 2,1 cm, fiind proprietatea unui notar german din Wiesbaden.*
3. În anul 1996 s-a organizat în California o degustare de vinuri. Oare cîte vinuri au fost degustate de cei 4000 de specialiști? *În total s-au degustat 9.360 de butelii.*
4. Cît de mari pot fi valurile Balatonului? *Lățimea: 2 m, înălțimea: 8-10 m.*
5. De cînd se sărbătorește în Statele Unite ale Americii Ziua Taților? *Din anul 1972, din inițiativa președintelui Richard Nixon.*
6. Cîte cuvinte înțeleg, în general, cîinii? *Aproximativ 20-30 (maximum: 400)*
7. Cîte tururi are Parlamentul Ungariei? *Are 20 de tururi și o cupolă.*
8. Cînd și unde s-a ținut prima Olimpiadă a Corurilor? *În anul 2000, în orașul austriac Linz, cu participarea a 360 de formații vocale din 60 de țări.*
9. De care ramură artistică se leagă numele Isadora Duncan? *De dans.*
10. Pe cine înfățișează celebra pictură Mona Lisa de Leonardo da Vinci? *Pe soția primarului Francisco Giocondo din Florența.*

Ana Crișan

Să nu vă întîlniți cu lupul!



Păstorul vrea să-și conducă turma la adăpat, dar nicidecum nu vrea să se întîlnească cu lupul. Pe care drum trebuie s-o ia?



În 1962, tînărul și – pe atunci – necunoscutul Dumitru Fărcaș a participat la un concurs de preselecție pentru Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la Helsinki, alături de viitorii artiști de mai tîrziu Gheorghe Zamfir, Toni Lordache ș.a. La acest concurs, din juriul căruia făcea parte și Maria Tănase, Dumitru Fărcaș a luat Marele Premiu. După cîteva luni de la eveniment, Maria Tănase i-a trimis tînărului Dumitru Fărcaș o scrisoare tulburătoare, care poate fi considerată un veritabil certificat de naștere a taragotistului numărul unu al lumii dar, în egală măsură, și un testament artistic și uman al celebrei cîntărețe, care avea să moară anul următor.

Scrisoarea este datată în 7 august 1962 și, deși au trecut patruzeci de ani de cînd mîna Mariei Tănase a semnat-o, adresînd-o tînărului ardelean cu emoționante cuvinte de încheiere, „Te îmbrățișez cu toată căldura, prietenia și admirația”, ea își păstrează frumusețea și acum, valoarea de document uman și artistic, punînd în lumină caracterul mării cîntărețe, generozitatea rară de a încuraja fără rezerve, de la înălțimea gloriei și experienței ei, un tînăr aflat la început de drum, intuiția sigură a valorii unui viitor mare artist al României și al lumii.

Dumitru Fărcaș a învățat pe de rost scrisoarea care

I-a înnobilit în tinerețe și recită fragmente din ea pe scenele pe unde cîntă, alături de un poem inedit al lui Ioan Alexandru, dedicat Ardealului și scos de cenzură din „Imnele Transilvaniei”. Cuvintele Mariei Tănase din această scrisoare cu totul extraordinară l-au însoțit pe tînărul Dumitru Fărcaș de-a lungul vieții și i-au fost o adevărată călăuză a destinului său artistic. Publicăm mai jos o parte din acest document prețios, care leagă pentru tot restul istoriei de acum înainte destinele a doi dintre cei mai valoroși cîntăreți de muzică populară dăruiți lumii de pămîntul românesc.

„Drăgușule Fărcașel,

N-am prea scris multe în viața mea – și mai cu seamă scrisori –, dar scrisori ca aceasta, în care toată respirația mea de artist să și caute locul, nu am scris niciodată. Vezi, Fărcaș, să nu te umfli» că-ți »cade» nasul și gata cu admiratorii talentului matal! Nu vreau să te necăjesc, dar, vezi, d-ta, Fărcaș, ești un mare artist, dar atît de tînăr față de mine, că nu-mi dau seama dacă – Doamne, ferește! – nu faci și d-ta parte dintre acei care înainte să »umble» își »iau boii lui Dumnezeu în cap». Mi-ai povestit că muncești mult și am dedus că ești ambițios și, vezi matal, aici stă misteriosul »ce» din nodul matal gordian. Ești ambițios ca să »parvii» sau ești ambițios ca să »rămii artist»?

Marea Doamnă a cîntecului românesc ar fi de 88 de ani

Scrisoarea Mariei Tănase cătrec Dumitru Fărcaș

Aș vrea să-ți fac o propunere care ar fi generatoare de »isprăvi» mari. Aceste isprăvi constau și în glorie, și în bani – lucru care, din păcate, nu se îngăduie să le dăm deoparte (din nenorocire). Bani, arză-i focul, n-ar fi ei atît de periculoși, dar pericolul mare îl constituie »gloria», căci să știi, dragul meu, acesta va fi lucrul în fața căruia nu va trebui să te pleci făcînd concesii. Nefăcînd »concesii» pentru obținerea gloriei, nu va fi rușine să cîștigi oricît de mulți bani – că, dacă ești artist și nu »presupus», tot sărac vei muri! Bani nu vor conta, așa cum nu va conta cît? de mult vei cînta, ci cum? vei cînta.

Eu am discutat cu un mare artist și om și am mai discutat cu cineva care, prin posibilitățile pe care le are, ne poate asigura și banii, și gloria – dar d-ta ai fi gata să te arunci în vârtejul cel mare alături de mine »artistul», ca să realizăm o »drăcie» gigantică?

Acel cineva căruia i-am explicat ce »plan de lucru» am, fiind pe lîngă poziția înaltă pe care o are și un om cu »antene de artist», a rămas entuziasmat. Rămîne de văzut ce crezi matal și ce răspunde omul și artistul din EL – FĂRCAȘ.

În esență, Fărcașel, își scriu ca să-ți aduc la cunoștință că am făcut un plan »isteț» și l-am expus unde trebuia! Acest plan constă într-o colaborare a d-tale cu mine. Această colaborare va realiza un spectacol, acest spectacol va fi lansat – va fi vizionat – de primii diriguitori și de tot ce avem mai pretențios ca degustatori de artă din țara noastră.

Rămîne de văzut dacă ai încredere și curaj, ca eu să-ți pun la dispoziție aripile mele mult încercate și răzbitătoare în arta pe care am profesat-o cu sfială și demnitate 26 de ani.

Aș fi fericită dacă mi-ar fi hărăzit să-ți pot ajuta să zbori, nu să calci, peste spinii potecilor care de-a lungul au făcut să singereze sufletele artiștilor și să-i oprească la preocupări jenante ca să și cîștige laurii și existența.

Se nasc atît de rar oameni înzestrați cu noblețea artistică a dumitale încît consider o dato-

rie de artist să-ți ofer »aripile» mele și să le feresc să dai »piept» cu zidul gros al nechemăților care au ajuns să fie mari cîștigători de poziții în artă, numai și numai fiindcă artiștii nu se ajută între ei...

Te îmbrățișez cu toată căldura, prietenia și admirația.

A d-tale, Maria Tănase”

La opt luni după ce marea cîntăreță i-a scris lui Dumitru Fărcaș, a plecat într-un tumeu cu orchestra „Taraful Gorjului”, început în luna aprilie 1963, și care urma să dureze 75 de zile. În ziua a patra a tumeului, Maria Tănase s-a internat în spitalul din Turnu Severin, de unde a fost transportată la Craiova și, apoi, la București, la Spitalul Elias. I s-a pus diagnosticul știut de multă vreme: neoplasm pulmonar cu extindere galopantă. Din testamentul său dictat în deplină luciditate, desprindem aceste cuvinte tulburătoare:

„Cu limbă de moarte îi rog să nu aducă nimănui la cunoștință moartea mea, cu excepția oficialităților și, în orice caz, înmormintarea să fie anunțată cu o zi mai tîrziu celor care m-au cunoscut. Nu vreau mascara. Să nu mi se facă parastas decît la șapte săptămîni. După dispariția mea, dacă nu va fi greu, aș dori ca pe un drum secetos să se scobească adînc o fîntînă pen-

tru cei însetați, iar după moarte să-mi care cineva apă cu cofa la cimitir timp de șase săptămîni și, în loc de parastase, să fie ajutat cîte un student și o studentă cu plata cantinei. Aș vrea din străfund ca mama mea să nu afle că am murit, să i se spună ca sînt plecată undeva în străinătate...”

Nu știm dacă cineva a îndeplinit întocmai dorințele din urmă ale Mariei Tănase, lăsate cu limbă de moarte, nu știm dacă acea fîntînă visată în clipele morții a fost săpată într-adevăr și nu știm, dacă i s-a dus cofa cu apă rece și limpede la mormînt. Știm însă că tînărul necunoscut venit din Transilvania, căruia marea cîntăreță i-a scris o scrisoare unică de încurajare, cum numai ea putea s-o facă, bate de patruzeci de ani drumurile pămîntului cu taragotul său fără egal în lume și recită, printre cîntecetele sale, cuvintele Mariei Tănase, de pe o scenă pe alta, din oraș în oraș și din țară în țară, din Australia pînă în America, pretutindeni în lume unde trăiesc români. Și o va face în continuare, cît timp sufletul său va mai crede în Dumnezeu și în Cîntec. Testamentul viu al Mariei Tănase în cîntecul românesc și al lumii este Dumitru Fărcaș.

După România Liberă,
adaptat de Eva Iova





Dacă romanele lui Liviu Rebreanu sînt de un realism puternic, de dramatism încordat, proza scurtă dovedește aceleași criterii. Totuși, în ciuda notelor grave, scriitorul parcă ne face cu ochiul, atrăgîndu-ne atenția și asupra laturilor nostime, comice și satirice ale vieții. Și schița de alături este o dovadă a acestui factor comico-satiric din opera marelui prozator.

L. Rebreanu

Vrăjmașii

Popa Grozea stă în poartă și-și smulge barba. Din cînd în cînd, aruncă priviri dușmănoase spre casa de peste drum și bate din buze, parcă s-ar certa cu cineva. Se mută mereu de pe un picior pe celălalt și-și tremură genunchile. Trecătorii se descopăr înaintea lui și se reped să-i sărute mîna dreaptă, pe care o proptește pe burtă, mîna pîrintelui e noduroasă, groasă și moale, ca și cînd ar fi căptușită cu untură. Babele, după ce îi sărută mîna, îi pupă și poala anterioarei, ca să vadă sfinția-sa cît sînt de cucernice. Sfinția-sa însă nu le vede, fiindcă e furios, iar cînd e furios, nici vede, nici aude.

Trece un dram de vreme, pe urmă vine dascălul Tofan.

Dascălul Tofan e spîn și-i place să umble cu minciuna. De altmîntrelea e om cu multă carte, știe și nemțește, și e prieten cu revizorul, care zice că el e cel mai destoinic învățător din tot județul.

Tofan are o deosebită stimă pentru popa Grozea, mai ales de cînd i-a povestit cum a colindat, în tinerete, toate țările și orașele, de la Roma pînă la Ierusalim. Iar în ziua cînd a aflat că Grozea a adus de la Roma o țîndărice din crucea pe care s-a răstignit Isus Hristos, s-a certat cu nevastă-sa, care nu putea să sufere pe popi, și n-a lăsat-o pînă n-a convins-o să meargă să se spovedească.

Dascălul Tofan își scoate respectuos pălăria și zice:

– Bună seara, părinte!...

Părintele tace și nu-l vede. Dascălul se miră și repetă:

– Bună seara, părinte!...

Părintele mormăie ceva și-i face semn să-l lase-n pace. Dascălul vede că e supărat, vrea să știe de ce e supărat, dar nu îndrăznește

să-l întrebă pe șleau și glăsuiește:

– Parcă ești cam bolnav, părinte?

– Nu sînt bolnav, omule, sînt supărat!... Du-te cu Dumnezeu și mă lasă dracului!

Tofan se încurcă. E jignit și, tocmai fiindcă e jignit, îl roade și mai mult curiozitatea. Se hotărăște să afle, cu orice preț, pricina supărării preotului, ca să aibă ce povesti neveste-si. Face deși și el pe supăratul.

Îmi pare rău, părinte, că d-ta...cu mine, care...

Lasă, domnule, că parcă văd că miine poimîine și dumneata ai să mă înjuri ca și păgînul ăsta de peste drum...

Dascălul știe că păgînul de peste drum e Grigore Iliș, cu care popa se vrăjmășește de ani de zile. Părintelui însă i-a venit chef să se plîngă și începe să-i istorisească toată daravera. Îi spune că nu mai are pic de hodină de Iliș, care îl ocărăște pe toate potecile și-i bate joc de Biserică și de Dumnezeu. Acuma află că s-a legat și de țîndăricea din crucea lui Hristos. Ei bine, pînă aici! Asta n-o să i-o mai treacă cu vederea. Pentru asta ar merita să-l ia de guler și să-l scuipe în obraz. N-o poate face, că nu se cuvine s-o facă un preot, destul de trist că nu se găsește altcineva s-o facă. El însă are să-l afurisească în biserică, să știe toată lumea că-i păgîn și să se ferească de dînsul ca de lepră.

Popa Grozea dă din mîini, face spume la gură și amenință casa păgînului. Tofan își freacă mîinile și zîmbește cînd vede că popa nu se uită la dînsul. E fericit, căci îi place să fie în curent cu toate certurile, deși el nu se ceartă cu nimeni de cînd un țăran l-a palmuit în cancelaria primăriei, fiindcă îi bătuse copilul la școală. Față cu Grozea face și el pe indignat, clatină grav

din cap și zice că păgînul, odată ș-odată, o să-și frîngă gîtul ca și popa din Runc, pe care l-a trăsînit Dumnezeu din senin, deoarece a lucrat în ziua Rusaliilor.

Dascălul nu apucă să-și sfîrșească vorba, cînd se pomenește că popa îi pune mîna pe braț, să tacă. Tofan înghite speriat, se întoarce și vede pe Grigore Iliș, care se apropie, ca de obicei, strănutînd și tușind la fiecare pas și ștergîndu-și neîntrerupt mustațile și barba cu o basma cenușie înflorită.

Păgînul e bătrîn de tot, umblă rîzimîndu-se într-o cîrjă cepuroasă. Are un cap mare cît o doniță. Poartă o haină scurtă și roasă, veșnic neîncheiată, iar pe ceafă o pălărie lată, moale, turtită. Toată vremea sflederește și sfarmă stîncile învelite cu mușchi gălbui de pe malul Someșului cel cu apă clevetitoare și argintie, unde dînsul are o livadă mare cît vezi cu ochii. Lumea spune că Iliș caută o comoară ce i-ar fi arătat-o în vis necuratul, el însă zice că taie drum în coasta stîncilor ca să nu mai înconjoare cîte două ceasuri prin dosul satului.

De altmîntrelea păgînul e o fire veselă și caută prilejul să-și bată joc de oameni. cînd vede pe popa Grozea, rîde și-i strigă de departe:

– Bună seara, Vasile!...

Ce mai face țîndăricea? Popa s-a potolit îndată ce a dat cu ochii de păgîn. Se face a nu auzi de țîndărice, și zice:

– Bună să-ți fie inima, Grigore! Da tu ce mai spui?

Iliș nu se oprește, dar răspunde rîzînd mulțumit:

– Iacă, sflederesc mereu, ce să fac?!

– La seama să nu se prăbușească stîncile pe tine, că prea ești al dracului!...

Păgînul rîde, tușește și intră în curte, zicîndu-și:

– L-am omorît cu țîndăricea!

Popa Grozea rîde și el uitîndu-se după Iliș, apoi mormăie, mîngîindu-și barba, către dascălul care stătea cu pălăria în mîna, zguht ca un cățeluș flămînd:

– L-am ars urît cu stîncile, ai?

– Urît de tot! Bilbîie Tofan, și pleacă repede acasă să povestească nevestei că Grozea și cu Iliș s-au certat ca niște țigani și, desigur, s-ar fi și bătut dacă nu era el acolo ca să-i mai potolească...

...Dar, fiindcă sînt întrebăți, îndrăznesc a spune că scrisul nu mi se pare de loc o jucărie agreabilă și nici mai cu seamă o jonglerie cu fraze. Pentru mine arta – zic „artă” și mă gîndesc mereu numai la literatură – înseamnă creație de oameni și de viață. Astfel arta, întocmai ca și creația divină, devine cea mai minunată taină. Creînd oameni vii, cu viață proprie, cu lume proprie, scriitorul se apropie de misterul eternității. Nu frumosul, o născocire omenească, interesează în artă, ci pulsația vieții. Cînd ai reușit să închizi în cuvinte cîteva clipe de viață adevărată, ai realizat o operă mai prețioasă decît toate frazele frumoase din lume. Precum nașterea, iubirea și moartea alcătuiesc enigmaticele cele mai legate de viața omenească, tot ele preocupă mai mult și pe scriitorul care încearcă să creeze viață.

...Creația nici în literatură nu face salturi. E o verigă între trecut și viitor. Își împlîntă adînc rădăcinile în pămînt ca să se poată urca mai sus, spre cer. Se uită cu evlavie pioasă înapoi, spre a putea privi mai sigur înainte. Nu-și închipuie nici o secundă că înaintea ei n-a existat nimic și după ea se va prăbuși tot.

Sinceritatea e calitatea de căpetenie a scriitorului adevărat. Sinceritatea față de sine, din care izvorăște sinceritatea față de artă. Dacă nu te dăruiești întreg artei în clipa creației, nu vei zămislî decît monștri fără viață.

Două cercuri de prietenie ungaro-române

Inițiativa cetățenilor din Pécs

La începutul anului 1989 (19 ianuarie), în urma unei inițiative civile și curajoase, ca o grupare organizatorică independentă, la Pécs, a luat ființă *Cercul de prietenie ungaro-română*, primul de acest fel în țară. Actul de înființare avusese loc, deci, încă într-o perioadă când relațiile dintre cele două țări se aflau la un moment de criză, adică: de cea mai tristă amintire a „războiului rece” dintre poporul român și cel maghiar.

Când, prin intermediul presei, și eu am aflat despre „ședința constitutivă” a intelectualilor din orașul de la poalele munților Mecsek, îndată mi-a venit ideea de a iniția și organiza și la Giula o asemenea grupare, cu un asemenea scop și cu o structură similară. Ca urmare și ca prim-pas, în zilele următoare, l-am contactat la telefon pe domnul dr. Iglói Zoltán, președintele asociației din Pécs, de la care am obținut o mulțime de informații suplimentare. Pe baza acestora, a celor știute din presa maghiară și mai ales din cele așternute pe hîrtie de către președintele recent ales al cercului din Pécs, am redactat și publicat un amplu articol animator în *Foia noastră* (10 februarie, p. 3.), și unul și mai vast pentru ziarele județene din Hajdú-Bihar, Bichiș și Csongrád. Toate cele trei redacții au dat loc de frunte acestor scrieri, numere pe care le-am trimis și domnului Iglói, informându-l totodată și de planul în curs de formare vizînd înființarea unei filiale giulane a asociației dinșilor. Lucru firesc, domnia sa, însuflețit, mi-a insuflat curaj... ba și mai mult!

„Declarația de Paști”

Cu cîteva luni mai tîrziu, tocmai de sărbătoarea Paștilor, a văzut lumina tiparului o declarație de importanță istorică a prietenilor de la Pécs, document care, în cele din urmă, a devenit cunoscut, – atît în țară, cît și în România, – sub denumirea de „*Declarația de Paști*”. În acest document primar fondatorii au redactat trei principii de bază, –

care, între timp, au intrat în dicționarul politic intern și internațional, – după cum urmează:

– necesitatea și actualitatea reconclierii istorice ungaro-române;

– pretenția la exercitarea „diplomației populare” și

– dreptul cetățenilor de a contacta legături libere, directe, lipsite de îngrădiri și control politic.

Declarația de Paști a primit spațiu în întreaga presă din Ungaria, (dar nu și în cea din România), astfel că „Mesajul din Pécs” a ajuns la o largă pătură a opiniei publice maghiare și române, inclusiv la „urechea” intelectualității române din țară. Pe lîngă altele, ne-a impresionat nespuse de adînc pasajul de încheiere a documentului, în care se scria: „*Dorim ca omul român, poporul român să simtă: ne apropiem de el cu intenții bune, fără prejudecăți, oferindu-i prietenie sinceră. Același lucru îl cerem și de la el. Nu pumnul strîns, ci mîna deschisă spre strîngere o întindem. Și sperăm că o vor accepta.*”

Reacția mea și a giulanilor

Intelectualitatea română din țară a reacționat la vechia sosită de la Pécs în primul rînd cu deplină satisfacție: *lată că avem noi adepți ai prieteniei ungaro-române și în cele mai îndepărtate colțuri ale țării!* Apoi și cu invidie și ciudă: *De ce la Pécs și nu la Giula, în „centrul cultural al românilor din Ungaria” a luat naștere (și realizare) o asemenea inițiativă?* Aceste două sentimente, pe cît de adînci, tot atît de contradictorii m-au cuprins și pe mine, și, din fericire, pe mulți alții din cercul nostru, intelectuali români și unguri deopotrivă. Printre cei din urmă s-a găsit și *Volent Zoltán*, fost director al casei de cultură „Jókai” din Giula, membru fondator al organizației locale a P.M.S.U., care, (NB!) în cadrul unei ședințe a reformiștilor giulani, (la care am fost prezent și eu) a dat glas nedumeririi sale în spiritul celor menționate mai sus, adică: „*De ce la Pécs...? Cînd noi giulanii de veacuri trăim împreună...? Ar fi bine*

dacă...” ș.a.m.d. Ascultîndu-l pe veteranul Zoli bácsi, m-am gîndit a-l solicita chiar pe dînsul să ne vină într-ajutor în organizarea și la Giula a unei grupări asemănătoare cu cea de la Pécs.

Tac și fac. Într-una din zilele următoare l-am contactat iarăși la telefon pe dr. Iglói Zoltán, de la care am obținut și alte informații folositoare.

Realizarea planului

Datorită faptului că în acea perioadă mie, din mai multe motive personale, nicidecum nu mi-a lipsit să mă așez în fruntea vreunei organizații civile, mai ales nu în calitate de conducător al unei asociații româno-ungare – în concepția mea acest post trebuia să fie ocupat de un simpatizant ungar, – a trebuit să găsesc o persoană vrednică și, pe cît posibil, (încă) și acceptabilă de opinia publică a ambelor părți. Abătîndu-mă de la prima idee, primul pe care l-am solicitat la conlucrare și conducere a viitorului cerc al prieteniei a fost amicul *Ábrahám György*, director al unei firme comerciale. Dînsul, deși entuziasmat de idee, nu s-a angajat decît la o sprijinire susținută, întărindu-mi ideea inițială, adică să fie solicitat domnul *Volent Zoltán*, tocmai fiindcă dumnealui a fost primul în oraș care a reproșat public „slăbiciunea” giulanilor.

În curînd l-am și contactat pe Zoli bácsi, i-am explicat propunerea de a ne înființa și noi, giulanii, – români și neromâni, – un cerc asemănător cu cel elogiat tocmai de domnia sa în alocuțiunea rostită în fața reformiștilor, asigurîndu-l că atît eu personal, cît și cei consultați în prealabil îl vom sprijini în toate privințele, inclusiv în punerea în practică a proiectului deja schițat și în scris. Domnul *Volent Zoltán* a acceptat solicitarea cu o însuflețire promițătoare.

Lucrările de pregătire

După cîteva zile de meditație asupra felului ce și cum ar trebui să procedăm

în scopul menționat, și după ce am cerut păreri și sfaturi și din partea altor prieteni și colegi apropiați, – acum cu un plan de acțiune binegîndit și totul așezat deja pe hîrtie – l-am vizitat din nou la el acasă pe Zoli bácsi, rugîndu-l ca domnia sa să se angajeze, – cel puțin cu caracter provizoriu, – și la postul de președinte al cercului preconizat, concepție susținută de majoritatea celor interogați.

Pentru ca să fiu bine înțeles, se cere a fi explicată întrebarea de ce „am lăsat pe socoteala” altuia/altora toată treaba asta de organizare și realizare a unui plan nobil și demn de îndreptățit laudă? Răspunsul e simplu: În acea perioadă „de tranziție” eu, saturat de tot ce se petrecea în jurul meu, nu mi-am mai dorit nici un rol nou, respectiv nici o funcție publică. În consecință, pe mine atunci m-a animat scopul în sine, m-a satisfăcut gîndul că pot iniția și dirija „de după culise” toate lucrările de pregătire ale unei comunități menite să contribuie la atenuarea încredării dintre cele două națiuni, tensiune palpabilă și în opinia publică giulană.

Constituirea cercului giulan

Ca urmare a demersurilor efectuate cu deplin succes, „în seara zile de 15 mai, la sediul orașănesc al Frontului Popular Patriotic s-au adunat aproape treizeci de unguri și români – în majoritate intelectuali, – entuziasmați de năzuința de a milita pentru restabilirea și adîncirea sentimentului de adevărată prietenie între poporul maghiar și poporul român, ca un imperativ al zilei și al situației în care au ajuns legăturile dintre cele două națiuni învecinate, ba chiar conviețuitoare pe aceleași meleaguri” – relatează *Foia noastră* (19 mai 1989, p. 1), în articolul intitulat „*Și la GIULA s-a înființat Cercul prieteniei ungaro-române*”.

Tot din aceeași sursă mai aflăm că Cercul și-a ales un prezidiu provizoriu format din *Volent Zoltán* (președinte), *Havasi Katalin* și dr. *Szabó Ferenc* (membri).

Relatarea se încheie cu următoarea propoziție inspirată și dătătoare de încredere în rezultatul final al acțiunii pornite: „*Părerile unanim pozitive ne îndreptătesc să sperăm că această micocomunitate este hotărîită să-și îndeplinească cu devotament misiunea la care s-a angajat.*”

„Debut” promițător

În prima fază a existenței sale, – pe lîngă faptul că numărul membrilor a crescut de la o întrunire la alta, – Cercul, în ansamblu, și-a îndeplinit misiunea cu devotament și în spiritul sugerat de „*Declarația de Paști*”. Acțiunile inițiate și lansate (prelegeri cu teme actuale ale conviețuirii, conferințe publice, reuniuni amicale cu participarea unor personalități distincte etc.) într-adevăr ne-au îndreptățit să nădăjduim că tot ce am început va avea o continuare cu efect benefic asupra relațiilor dintre cele două națiuni, – cel puțin într-un cerc mai restrîns...

Însă durata de timp a prosperării n-a durat mai mult de circa un an. Multe sînt motivele care au dus la o continuă înrăutățire (destrămarea) a activității cercului nostru. Nu le voi înșira, țin să menționez doar cel mai important factor al falimentului. Din păcate, președintele *Volent Zoltán* s-a dovedit a fi o persoană inaptă pentru postul în care a fost ales cu vot unanim. (Mea culpa!) Mentalitatea dînsului, înclinația sa spre autocrație și demagogie, nepriceperea și pregătirea slabă sub toate aspectele au dus spre dezbinare, spre pierderea încrederii în noblețea celor ce se petreceau în sînul Cercului ș.a.m.d.

Bineînțeles, procesul dezbinării nu s-a produs de pe o zi pe alta. Cercul a mai vegetat vreo doi, trei ani, dar, la urma urmei nu i-a reușit să-și revină, deși cîțiva membri însufleții, în frunte cu doamna *Havasi*, au depus eforturi apreciabile în scopul reînvierii activității societății. Rezultatul nu mai putea fi altul decît desființarea – în cea mai deplină tăcere. Și-i păcat.

Al. Hoțopan

Sportul și violența

În istorie au mai fost dezastre care au stopat sportul. Deseori a suferit de pe urma catastrofelor naturale, războaielor sau luptelor politice dintre națiuni. Cel mai nou dușman al sportului e terorismul.



Atentatul de la începutul săptămânii trecute, - a stopat sportul american pentru prima oară după 1944, la debarcarea trupelor americane în Normandia. S-au anulat cele 15 partide de baseball din Major League, au fost amânate cele patru turnee de golf prevăzute pentru săptămîna trecută, meciurile din campionatul de fotbal american ca și cele de hochei pe gheață. De menționat că fotbalul american nu și-a întrerupt disputa-rea nici măcar în noiembrie 1963, după asasinarea lui John F. Kennedy.

Primul război mondial

Prima competiție oficială de fotbal din România s-a numit „Cupa Asociației Române de foot-ball” și s-a organizat în 1909. Izbucnirea primului război mondial (1914-1918) a făcut ca fotbalul să ia o primă pauză de lungă durată. La fel ca în Anglia, Franța sau Germania, fotbalistii români au fost mobilizați și trimiși pe front. Pe plan internațional, primul război mondial a impus anularea Jocurilor Olimpice din 1916.

A doua conflagrație mondială

Liniștea interbelică a fost tulburată, și în sport, de apariția celor două sisteme gemene: hitlerismul german și fascismul italian. Adolf Hitler și Benito Mussolini au încercat să monopolizeze chiar și marile competiții sportive ale vremii. Italia a câștigat Campio-

natul Mondial de Fotbal de două ori consecutiv, în 1934 și 1938. Se zice că înaintea finalei din '38, contra Ungariei, Mussolini le-a spus jucătorilor italieni că au două variante: să câștige sau să moară! Pe teren, fotbalistii, cu lacrimi în ochi, le-au comunicat adversarilor ce urma să li se întâmple dacă pierdeau finala. Iar ungurii, cutremurați, au lăsat-o parcă mai moale. La acelaș campionat mondial, Germania și-a întărit echipa cu cei mai buni jucători austrieci. Ca protest împotriva Anschluss-ului, Matthias Sindelar, cel mai bun fotbalist din Austria, a refuzat să joace pentru cel de al treilea Reich. Cu câteva zile mai târziu, el și soția sa au fost găsiți morți în locuința lor din Viena. Hitler a mai primit o palmă și de la atletul de culoare Jesse Owens, campion olimpic în patru probe de atletism la Olimpiada de la Berlin, din 1936. La festivitatea de premiere, americanul a ridicat pumnul în semn de protest față de politica de discriminare rasială a regimului nazist. În timpul celui de al doilea război mondial, Jocurile Olimpice și Campionatul Mondial de fotbal a fost întrerupt pe 12 ani.

Războiul rece

În timpul războiului rece confruntarea dintre Est și Vest a avut și pe plan sportiv multe puncte critice. Boicoturile s-au intensificat în anii '80, când SUA, Germania, Canada

au refuzat să participe la Jocurile Olimpice de la Moscova (1980), iar țările comuniste, cu excepția Iugoslaviei, Chinei și României, la cele de la Los Angeles (1984).

După revoluția maghiară din 1956, doi fotbaliști celebri, Puskás Ferenc și Czibor Zoltán au ales exilul în Spania, continuându-și cariera la Madrid și Barcelona. Amîndoi au jucat ani buni și pentru naționala Spaniei.

Terorismul este și spaima sportului

Pe 6 septembrie 1972, un comando format din 8 membri ai organizației palestiniene „Septembrie negru” a escaladat zidul Satului Olimpic din München, pătrunzînd în zona unde erau cazați sportivii israelieni. Doi dintre ei au fost uciși pe loc, iar alți 9 luați ostatici. În aceea zi, Jocurile Olimpice au fost paralizate, existînd chiar varianta de a fi întrerupte definitiv. Noaptea, 3 elicoptere au decolat din Satul Olimpic, avîndu-i la bord pe teroriști și pe ostatici. Palestiniienii au vrut să se îndrepte spre capitala Egiptului, Cairo. Poliția vest-germană a deschis focul. Trei palestinieni au fost omorîți, unul a scăpat. Ostaticii au fost executați. Totalul victimelor s-a ridicat la 11 israelieni, 5 palestinieni și un polițist german. Jocurile au fost suspendate pentru 24 de ore. Unele țări si-au retras sportivii, dar Comitetul Olimpic a hotărît reluarea competiției.

În noaptea de 26 spre 27 iulie 1996, teroarea s-a abătut iarăși asupra Jocurilor Olimpice, de astă dată la Atlanta. O bombă a explodat în Parcul Olimpic, sperîndu-i îngrozitor pe cei 1.000 de oameni de la fața locului. S-au înregistrat un mort și 111 răniți.

La atentatul de la New York și Washington sportul nu a fost afectat în mod direct, dar ca semn de compătimire au fost întrerupte chiar și competițiile europene de fotbal. O curiozitate în acest sens este că super-înotătorul australian Ian Turp a ieșit din World Trade Center numai cu câteva minute înaintea atentatului îngrozitor, care după estimări s-a soldat cu aproximativ 5000 de victime.

Ștefan Crăsta

Fotbal

Numai un punct pentru Leta Mare

Leta Mare – Hajdúnánás 1-1 (1-0)

Pînă duminica trecută, echipele campionatului NB III din grupa „Tisza” au jucat 5 meciuri. Și Leta Mare a jucat cinci meciuri, dar a obținut numai un singur punct, cu un golaveraj catastrofal de 5-15. Cu speranța că în confruntarea cu Hajdúnánás se va întrerupe seria de ghinion, i-am căutat pe prietenii noștri din Bihor. La marginea terenului de joc, probabil numai din cauza timpului rece și ploios, puțini suporteri, aproximativ 250-300, au așteptat începutul meciului. Înainte de confruntare, și echipa oaspete a avut numai 3 puncte, astfel ambele echipe au sperat obținerea celor 3 puncte. Jocul a început cu un șir de ocazii în fața porții adverse, dintre care una s-a și realizat. Nagy I., primind de la 10 m o pasă de la extrema dreaptă Keresztúri, a trimis mingea în poarta oaspeților. În repriza a II-a, ambele porți au fost de câteva ori în pericol serios. În minutul 70, Mikita a trezit din somn atît jucătorii, cît și suporterii echipei gazde, cînd a înscris golul de egalare.

Árva Barna (antrenorul echipei Leta Mare): Degeaba am avut și de data aceasta multe ocazii, dacă nu ne-am folosit de ele. Din păcate, lipsesc din echipă atacanți care ar

ști să încheie atacurile măcar cu goluri.

– Ce părere aveți, cum v-ați putea trezi echipa din această letargie?

– Înainte de începerea sezonului, cîțiva jucători de bază au părăsit echipa și au rămas mulți jucători care nu sînt destul de pregătiți pentru campionatul NB III. Sperăm că în iarnă reușim să aducem un portar nou și cel puțin doi atacanți mai productivi.

– Nu vă îngrijorează că veți pierde suporterii?

– Nu cred. Vedeți, deși plouă, și acum 300 de oameni sînt curioși să ne vadă. Bineînțeles, suporterii devin nerăbdători, dar mai avem 7 meciuri din sezonul acesta, dintre care unele și mai ușoare, astfel sper că vom aduna încă multe puncte. Deocamdată și sponsorii sînt încă răbdători.

– Cu care jucători sînteți mulțumiți?

– Toți și-au făcut datoria, dar deseori lipsește punctul de la sfîrșitul frazei. Acum numai Nagy I. și Keresztúri au realizat mai mult decît ceilalți.

Leta Mare: Szatmári – Ulveczki, Csűri Sándor, Horváth – Nagy Cs., Plócai M., Nagy I., Keresztúri – Kontor, Zudor.

Rezervă: Mezei.

Antrenor: Árvai Barnabás.

MIC

Ultimele rezultate ale echipelor de fotbal

Campionat național divizia II.	
Giula–Böcs	0-2
Campionat național divizia III.	
Leta Mare–Hajdúnánás	1-1
Campionat județean divizia I.	
Körösladány–Bătania	3-3
Micherechi–Medgyesegyháza	1-0
Campionat județean divizia II.	
Nagyszénás–Aletea	1-0
Chitighaz–Kunágota	3-4
Campionat județean divizia III.	
Aletea II–Kétsoprony	2-0
Medgyesegyháza II–Leucușhaz	1-1

Următoarele meciuri de fotbal

22 septembrie (sîmbătă)	
Gyomaendröd FC–Micherechi SE	16.00
Bătania TK–Szeghalmi SC	16.00
Gádorosi SE–Chitighaz SE	16.30
Pusztaföldvár–Aletea II.	16.00
23 septembrie (duminică)	
KSE Mátészalka–Giula	16.00
Nyíregyháza–Leta Mare	17.30
Aletea SE–Kamut SE	16.00

ROMÂNIA

Luni 24 septembrie
6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Desene animate 9.00 Surprize, surprize 11.00 Ora G (R) 12.00 Minutul 91 (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.10 Infomania 13.30 Pro Patria 14.30 Serial. Becker 15.00 Cronica 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pasiuni 17.25 Alege muzica! 18.25 Serial. George și Leo 18.30 Festivalul Internațional „G. Enescu” 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Iartă-mă! 20.45 Ce-i de făcut? 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Memorialul durerii 23.10 Lumea dansului 1.10 Marele Jazz 1.10 Jurnal (R) 2.00 De luni, pînă duminică (R) 2.45 Memorialul durerii (R) 3.35 O idee pe zi... pentru România (R) 3.45 Ce-i de făcut? (R) 5.00 Alege muzica! (R).

Marti 25 septembrie
6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Serial. Zorro 9.20 TVR Craiova 10.00 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.30 TVR Timișoara 12.15 Serial. Pasiuni (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.10 Infomania 13.30 Iartă-mă! 14.30 Serial. Becker 15.00 Puncte cardinale 15.30 Cronica 16.40 Serial. Pasiuni 17.25 Alege muzica! 18.30 Festivalul Internațional „G. Enescu” 19.10 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Film. Jackie și Dawn 21.35 Serial. Geena Davis 22.05 Jurnalul de noapte 22.20 Studioul artelor 23.20 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Jocul de-a vacanța 1.25 Jurnal (R). 2.00 Film. Jackie și Dawn 3.50 Studioul artelor (R) 4.55 Alege muzica (R).

Miercuri 26 septembrie
6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Serial. Zorro 9.20 TVR Craiova 10.00 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.30 TVR Timișoara 12.15 Serial (R). Pasiuni 13.00 Jurnalul de prînz 13.10 Infomania 13.30 Studioul artelor (R) 14.30 Serial. Becker 15.00 Panorama 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pasiuni 17.25 Alege muzica! 18.25 Serial. George și Leo 18.50 Festivalul Internațional „G. Enescu” 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Serial. Baywatch Hawaii 20.45 Recurs la morală 21.45 Amprente 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Film. Pumnul de fier 23.55 Bucuriile muzicii 1.10 Jurnal (R) 1.55 Film. Probleme în amor 3.25 Recurs la morală (R) 4.25 Infomania (R) 4.45 O idee pe zi... (R) 4.55 Alege muzica! (R).

Joi 27 septembrie
6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Serial. Zorro 9.20 TVR Craiova 10.00 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.30 TVR Timișoara 12.15 Serial. Pasiuni (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.10 Infomania 13.30 Recurs la morală (R) 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convietații 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pasiuni 17.25 Alege muzica! 18.00 Jurnal 18.35 Spot 18.40 Festivalul Internațional „G. Enescu” 18.50 Fotbal: Grasshoppers Zürich – Dinamo București 22.20 Jurnalul de noapte 22.35 Film. Crimele din China 0.05 Nocturna melomanului 1.00 Jurnal (R) 1.40 Film. Fetele au probleme 3.20 Marele Jazz (R) 4.20 Memorialul durerii (R) 5.10 O idee pe zi... pentru România (R) 5.20 Alege muzica! (R).

Vineri 28 septembrie
6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Serial. Zorro 9.20 TVR Craiova 10.00 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.30 TVR Timișoara 12.15 Serial (R). Pasiuni 13.00 Jurnalul de prînz 13.10 Infomania 13.30 Fotbal (R) 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Obiectiv Europa 15.30 Drepturile omului 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pasiuni 17.30 România politică 18.00 Jurnal 18.25 Sport 18.30 Festivalul Internațional „G. Enescu” 20.30 Ploaia de stele 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Profesioniști 23.15 Film. O dramă de familie 1.00 Jurnal (R) 1.35 Infomania (R) 1.55 Profesioniști (R) 2.55 Drepturile omului (R) 3.55 Obiectiv Europa (R) 4.25 Ploaia de stele (R).

Sîmbătă 29 septembrie
6.00 Tezaur folcloric (R) 6.50 Serial. Zorro 7.40 Desene animate 8.30 Film. Computerul cu pantofi de tenis 10.00 La telefon muzică populară! 10.50 Auto Club 11.30 Casa mea 12.00 Serial. Frumoasele școlii 12.50 Jurnalul de prînz 13.00 Desene animate 14.00 Film. Băieții cu zărele 16.00 Alege muzica! 17.00 Telemicrocopia 18.00 Ora G 19.00 Jurnal 19.25 România în presa lumii 19.30 Surprize, surprize... 21.30 Serial. Amy 22.20 Jurnalul de noapte 22.30 Telemicrocopia. Nashville 1.10 Jurnal (R) 1.40 Ora G (R) 2.40 Auto Club (R) 3.20 Casa mea (R) 3.50 Infomania (R) 4.10 O idee pe zi pentru România (R) 4.20 Obiectiv Europa (R) 4.50 Telemicrocopia (R).

Duminică 30 septembrie
6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universul credinței! 8.00 Desene animate 8.30 Serial. Zorro 9.30 Viața satului 11.15 Tezaur folcloric 12.05 De luni pînă duminică 12.50 Jurnalul de prînz 13.00 Film. 14.30 Bravo, Bravissimo! 16.00 Fotbal: FC Brașov – Steaua 18.00 Serial. Acțiune, motor! 19.00 Jurnal 19.25 Agenda Europeană 19.30 Film. Obsesia 22.20 Jurnalul de noapte 22.30 Minutul 91. 23.30 Bravo, Bravissimo! 1.00 Jurnal (R) 1.30 Tezaur folcloric (R) 2.20 Puncte cardinale (R) 4.50 Alege muzica (R) 3.50 Fotbal (R).

TVR

Luni 24 septembrie
6.00 Ferma (R) 7.05 Desene animate 7.30 Desene animate (R) 8.20 Serial (R). Din lumea lui Dany 8.50 Serial Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.45 Știri 9.50 Film (R). Vreau la închiisoare 11.25 Clepsidra cu imagini 11.55 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Răscruci 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.40 Toți, împreună 15.45 Oprirea obligatorie 16.00 Festivalul „George Enescu” 18.00 Cinci minute fu frații Lumiere 18.05 Desene animate 18.30 Serial. Tată, am încurcat-o! 19.00 Serial. În mijlocul furtunii 19.50 Volei feminin. CE: Grecia-România 21.20 În numele sportului 21.40 Știri 21.45 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Hangița 23.10 Călătorind prin țară 23.40 TVM Messenger 0.15 Integrale 1.05 Serial. (R) Fete vesele 1.30 Documentar 2.15 O altă dimensiune (R) 3.05 Tradiții (R) 3.35 Medalion de interpret (R) 4.05 În numele sportului (R) 4.25 Volei feminin (R).

Marti 25 septembrie
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Veni, Video, Vicii (R) 7.05 Desene animate 7.35 Desene animate (R) 8.00 Prietenii lui Piticot (R) 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.40 Știri 9.45 Paradisul de îngă noi (R) 10.15 Documentar (R) 11.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Tribuna partidelor parlamentare 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Toți, împreună 15.25 E dreptul tău! 16.00 Festivalul „George Enescu” 18.00 Cinci minute fu frații Lumiere 18.05 Desene animate 18.30 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 19.00 Documentar 19.15 Festivalul „George Enescu” 20.30 Film. Înfrînerea 22.00 Știri 22.05 Serial. Stăpînul domeniului 23.00 Patrimoniul 23.45 TVM Messenger 0.25 Serial (R). Fete vesele 0.50 Pop Club (R) 1.50 Teatrul TV (R). Hangița 3.30 Camera de gardă 3.40 Patrimoniul (R) 4.25 Film (R). Înfrînerea.

Miercuri 26 septembrie
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Poftă bună cu Petrișor! (R) 7.05 Desene animate (R) 7.35 Toți, împreună 8.35 Microcercet (R) 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.40 Știri 9.45 Serial (R). Stăpînul domeniului 10.35 Documentar 11.00 Concert – Callatis 2001 11.50 Serial (R). Femeia misterioasă 12.40 Cronici votive (R) 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Toți, împreună 15.20 Afaceri la cheie (R) 15.50 Volei feminin. CE: Rusia-România 16.50 Documentar 17.20 Telediscul 17.30 Festivalul „George Enescu” 20.50 Cinematograful de artă. Iubește-ți dușmanul! 22.35 Știri 22.40 Mit și istorie 23.10 Clepsidra cu imagini 23.40 TVM Messenger 0.20 Serial (R). Fete vesele 0.45 Volei feminin (R) 1.45 Documentar 2.10 Cinci minute cu frații Lumiere 2.15 Arta apărării (R) 2.45 Paradisul de îngă noi (R) 3.15 Televiziunea, dragostea mea! (R) 4.15 Cinematograful de artă (R).

Joi 27 septembrie
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Poftă bună cu Petrișor! (R) 7.05 Desene animate 7.30 Desene animate (R) 8.20 Arca lui Noe (R) 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.40 Știri 9.45 Televiziunea, dragostea mea! (R) 10.45 Oprirea obligatorie (R) 11.00 Concert 11.50 Serial (R). Femeia misterioasă 12.40 Tribuna partidelor parlamentare 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Toți, împreună 15.25 Trans(Sylvania) insolit 16.00 Festivalul „George Enescu” 18.00 Cinci minute fu frații Lumiere 18.05 Desene animate 18.30 Festivalul „George Enescu” 20.10 Teatrul TV. Memoria teatrului 21.00 Serial. Familia Porter 21.30 Știri 21.35 Serial. Misiuni pe chei 22.30 Teatrul TV prezintă. Misiune pe chei 22.30 Volei feminin. CE: România-Franța 24.00 TVM Messenger 0.35 Serial (R). Fete vesele 1.00 Televiziunea, dragostea mea! (R) 2.00 Veni, Video, Vicii (R) 2.15 Serial (R). Familia Porter 2.45 Teatrul TV (R) 3.35 Show nocturn 4.25 Volei feminin (R).

Vineri 28 septembrie
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Poftă bună cu Petrișor! (R) 7.05 Desene animate 7.30 Desene animate (R) 8.20 Prețul succesului (R) 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.45 Știri 9.50 Serial (R). Misiune pe chei 10.45 Trans(Sylvania) insolit (R) 11.15 Camera de gardă (R) 11.45 Serial. Femeia misterioasă 12.35 Documentar 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Serial. Samurail 15.20 Serial. Poliția judiciară 16.15 Film. Sufărta femeilor 17.45 Telediscul 17.55 Cinci minute fu frații Lumiere 18.05 Desene animate 18.30 Serial. Tată, am încurcat-o! 19.00 Televiziunea, dragostea mea! 20.00 D'ale lui Mitică 21.00 Serial. Familia Porter 21.30 Știri 21.35 Film. Ucenicii 23.10 TVM Messenger 23.40 Serial (R). Fete vesele 0.05 Film (R). Sufărta femeilor 1.35 Mit și istorie (R) 2.05 Serial (R). Familia Porter 2.35 Serial (R). Samurail 3.20 Serial (R). Poliția judiciară 4.15 D'ale lui Mitică (R) 5.25 Documentar (R).

Sîmbătă 29 septembrie
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Serial. Samurail 7.35 On line 8.05 Arta apărării 8.35 Desene animate (R) 9.30 Arca lui Noe 10.00 Lumea lui Chiț-Chiț 10.45 Serial. Extrateresții în familie 11.10 Serial. Sparky, roboțelul 11.45 Film. Goana după vînt 12.45 Atlas 13.10 Planeta singuratică 14.00 Știri 14.05 Bărbați, la cratiță! 15.10 Serial. Fiuce și soții 16.10 Serial. Stăpînul domeniului 17.00 Țara de piatră 17.30 Serial. Sudul îndepărtat 18.20 Film. Dublă personalitate 20.15 Serial. Primul val 21.00 Știri 21.05 Serial. Misiune pe chei 22.00 Despre viață și sex 22.45 Film (R). Ucenicii 0.20 Serial (R). Primul val 1.05 Planeta singuratică 1.55 Serial (R). Misiune pe chei 2.45 Despre viață și sex (R) 3.10 Serial (R). Misiune pe chei 3.30 Film (R). Dublă personalitate 5.25 TVM. Messenger.

Duminică 30 septembrie
6.00 Atlas (R) 6.30 Serial (R). Sparky, roboțelul 7.00 Serial (R). Extrateresții în familie 7.30 Tradiții 8.00 Medalion de interpret 8.30 Ferma 9.30 Cronica votive 10.00 Prietenii lui Piticot 10.45 Serial. Extrateresții în familie 11.10 Serial. Sparky, roboțelul 11.45 Cîinii în slujba omului 12.15 Paradisul de îngă noi 12.45 Aleea cu ghimp 13.00 Splendorile naturii 13.50 Știri 13.55 Fotbal. Campionatul Național: Dinamo-F.C.M. Bacău 16.05 O altă dimensiune 17.00 Spectacolul lumii 17.35 Serial. Bine, dragă! 18.00 Serial. Familia Porter 18.45 Volei feminin 20.15 Serial. Primul val 21.00 Știri 21.05 Serial. Misiune pe chei 22.00 Film. Elita 23.45 Serial (R). Sudul îndepărtat 0.35 Serial (R). Primul val 1.25 Volei feminin (R) 2.55 Serial (R). Misiune pe chei 3.45 Film (R). Elita 5.25 TVM Messenger.

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

În perioada 24–28 septembrie 2001 din nou se va întruni în ședință Parlamentul Ungariei. În aceste zile, cu excepția zilei de luni, emisiunea regională în limba română nu va fi difuzată, doar cea de seară.

24 SEPTEMBRIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviuri, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviuri, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

25 SEPTEMBRIE, MARTI (redactor: Petru Cîmpian)
19.00: Introducere, cuprins 19.05: Știri și informații 19.10: Interviuri, reportaje din viața românilor din Ungaria 19.20: „Engleza pe înțeleșul tuturor” – curs de limbă engleză cu Luminița Jivu 19.28: Încheiere.

26 SEPTEMBRIE, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)
19.00: Introducere, cuprins 19.05: Știri și informații 19.10: Magazin sportiv – știri, rezultate, competiții 19.28: Încheiere.

27 SEPTEMBRIE, JOI (redactor: Monica Rocsin)
19.00: Introducere, cuprins 19.05: „Cuvinte potrivite” – emisiune dialog de cultivare a limbii române 19.28: Încheiere.

28 SEPTEMBRIE, VINERI (redactor: Eva Iova)
19.00: Introducere, cuprins 19.03: Știri și informații, evenimente calendaristice 19.10: Ce e nou la Liceul Bălcescu din Giula? – relatează Andreea Gurzău 19.13: Actualități la românii din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Vrșeț 19.20: Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 19.25: Revista presei „Foaia românească” 19.26: Avangarda Ecranul nostru 19.29: Încheiere.

29 SEPTEMBRIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Interviuri, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.00: „Party Time” – magazin de muzică ușoară 15.35: Relatare de la cursul de istorie, organizat la Giula de Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria 15.58: Încheiere

30 SEPTEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămîinii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămîinii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debretin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

26 septembrie 2001 (m1 ora 13.25)
Reluare: 29 septembrie 2001 (m2 ora 10.25)

Programul prevăzut pentru săptămîna viitoare:

Emisiunea în limba română a Televiziunii Maghiare în următoarea sa ediție se va ocupa cu evoluția lentă a procesului de renovare al Capelei Ortodoxe Române de la Budapesta, va difuza un interviu cu Anamaria Pop, fosta directoară a Centrului Cultural al României de la Budapesta, care nu demult a fost nevoită să-și părăsească postul. Cei care și de această dată vor urmări Ecranul nostru vor vedea și un reportaj în care va fi prezentat Silviu Iorgulescu, antrenorul fotbalistilor juniori de la Bichișciaba, care sub conducerea tehnicianului român au realizat niște performanțe remarcabile.

Realizator: Aurel Becan



Cel mai important lucru: un loc de muncă COMOD



Emisiunea în limba română

24 de ore din 24
pe 756 kHz

Internet: www.rri.ro

e-mail: ro@rri.ro

Tel./fax: 00401-3142118



Firma AKVALINE SA Pt.

Caută

colaboratori cu studii superioare în domeniul construcțiilor

Condiții de prezentare:

- studii superioare în construcții
- capacitate de negociere și comunicare
- permis de conducere
- autobiografie
- cazier
- cunoștințe de limba română
- avantaj: cunoștințe de alte limbi străine

Candidații interesați sunt rugați să trimită o scrisoare de intenție cu autobiografie pe adresa firmei:

5661 Újkígyós, Kossuth u. 110. Ungaria
Pentru orice informație vă rugăm să apelați la directorul logistic Vass Árpád.
Tel: + 36-30/955 8146 sau la sediul firmei: 00-36-66/256-540.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO
VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.
Tel. 59-430552, Fax.: 59-427372
E-mail: inbox@rve.net
– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă
Ascultați RVE non stop și pe Internet la: <http://www.rve.net>
TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA
(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)
AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45
SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

„Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri Și niciodată n-or să vie iară...”



În lumea noastră agitată, să organizezi o întâlnire de promoție nu este o sarcină prea merituosă, deoarece organizatorii au o teamă veșnică: Oare vor veni foștii colegi? Își mai amintesc oare de anii petrecuți împreună? Va fi reușită întâlnirea? – și am putea înșira fără sfârșit întrebările, pe care și noi, organizatorii promoției 1977-81 a Liceului Nicolae Bălcescu din Giula ni le-am formulat, când am

pentru că întâlnirea noastră a coincis cu ziua de naștere a dirigintei noastre Elena Condoroș. Oriciți ani are, pentru noi ea este și acum tînăra profesoară, la început de carieră, cu o diplomă proaspătă și cu multe așteptări, emoții, pentru că noi i-am fost prima clasă. De multe ori ne zicea: „De-acum înainte voi veți fi copilașii mei”. Efectivul clasei noastre a fost 26, dintre care 22 de fete și 4 băieți. Proportia

și profesorul Iosif Görbedi, care – după cum s-a văzut – s-au simțit foarte bine în mijlocul nostru.

Cum a început ora?

Sărbătorita zilei a fost diriginta noastră, care tocmai atunci a fost de 50 de ani. Ea a fost felicitată cu un coș de flori și cadou, și, bineînțeles, cu un călduros „La mulți ani!”. Și cu același motiv a fost salutat și directorul nostru, care tot în acele zile își sărbătorea ziua nașterii. Pînă cînd am ajuns la capătul cîntecului, toți aveam ochii înlăcrimați. Anii trec, omul devine tot mai înțelept și poate tocmai pentru asta și mai sensibil.

După acest moment festiv, „elevul de serviciu” a dat raportul și a început șirul povestirilor personale. Clasa noastră se poate considera norocoasă, pentru că mulți am fost originari din Micherechi și avem și acum mai des ocazia să ne întîlnim. Cu atît mai îmbucurător a fost că de această dată au venit la Giula mulți foști colegi din Kiskörös, Debretin și alte regiuni ale țării, colegi pe care nu i-am mai întîlnit de 20 de ani. A fost bine să auzim că toți facem față în viața familială, la locul de muncă, în relațiile umane. Aproape toți din clasă ne-am continuat studiile la instituții superioare, am obținut diplomă, unii chiar



început să facem planul întâlnirii noastre prevăzută pentru ziua de 8 septembrie 2001.

În cazul fiecărei întâlniri de promoție se ține o oră de dirigenție extraordinară. Și întâlnirea noastră a fost extraordinară din mai multe puncte de vedere.

Extraordinară a fost pentru că pe neobservate au trecut cei 20 de ani de cînd am dat bacalaureatul.

Extraordinară a fost

dintre sexe și-a pus pecea pe viața clasei noastre. Am fost o gașcă descurcăreață și bună de gură.

Extraordinară a fost și pentru că atmosfera „lecției” a fost cu totul neobișnuită unei ore de dirigenție, fiindcă elevii de odinioară au fost guralivi și trebuiau „puși la punct” în cavalcada glumelor și hotelor vesele. La ora noastră de dirigenție a participat și directorul Ion Budai

mai multe, ne-am perfecționat în profesia noastră, ca să corespundem cît mai bine așteptărilor lumii de azi. Sînt printre noi mulți care trăiesc în familii mixte, dar și cu soție sau soț ungar se străduiesc să-și învețe copiii și limba română, ceea ce, cred, necesită eforturi foarte mari. Ei merită toată admirația.

Cei 20 de ani au trecut aproape pe neobservate, dar, din păcate, nu fără urme. În acești ani, mulți dintre noi ne-am pierdut părinții, unii chiar și tovarășul de viață, crescîndu-și singuri copiii. Am devenit adulți și știm cu toții că în următorii 10-20 ne vor aștepta și lucruri triste sau mai puțin îmbucurătoare... Acestea au fost momentele cînd peste întreaga clasă s-a lăsat o adîncă liniște și ne-am luptat cu lacrimile.

Părinții, cei pe care îi mai avem, sînt foarte importanți, pentru că de la ei am învățat toate acele lucruri care sînt cele mai valoroase în noi: omenia, sîrguința, statomicia, ținuta morală și respectarea culturii, limbii, tradițiilor și credinței noastre.

Deosebit de interesant este că mulți dintre noi am ales profesia de învățător sau profesor, ajungînd să-i învățăm pe copiii colegilor noștri. Cei care sîntem în astfel de situații, căutăm tot timpul asemănarea dintre mamă sau tată și copil. Și acesta este un sentiment foarte plăcut – spuneau cei vizați.

După povestirile noastre, abia am așteptat să aflăm și noi ce s-a întîmplat în anii trecuți cu diriginta și cu profesorii noștri. A fost bine să auzim că și pe

ei îi leagă amintiri plăcute de clasa noastră și că, și după atîția ani, consideră că am fost o echipă bună, cu merite recunoscute. Mulți dintre noi am fost membrii echipei de volei, ai corului și ai ansamblului de dansuri populare, am fost foarte activi în viața școlară. (Bineînțeles, fost-au cu noi și probleme, dar cine își mai amintește de acestea?! Precum zice cîntecul maghiar: „Csak a szépre emlékezem...”)

Ora noastră de dirigenție extraordinară a ținut 4 ore și jumătate, ceea ce ne-a răsturnat un pic programul zilei, dar asta n-a deranjat pe nimeni. După depunerea coroanelor la bustul lui Bălcescu, am vizitat toată clădirea liceului nou, pentru că noi încă nu aici am învățat. Clasa noastră a fost ultima care a trăit încă în vechea școală din centrul orașului și, de fapt, amintirile noastre se leagă de clădirea aceea.

Cina, în loc de ora 19.00, a început numai la ora 20.00. Și de aici încolo scenariul pentru toată lumea care a mai participat la întîlniri de promoție, este cunoscut: s-au rostit toasturi, s-a ciocnit cu șampanie, s-a servit cină gustoasă, s-au purtat discuții în grupe mici, s-a făcut „expoziție” de fotografii și, bineînțeles, s-a dezlăntuit o petrecere minunată.

Care ar putea fi mesajul nostru pentru generațiile care urmează? Să organizeze cu nădejde întîlniri de promoție și să se bucure împreună de realizările celorlalți. Și să nu-și uite cultura, limba și – nu în ultimul rînd – rădăcinile de unde se trag.

Maria Gurzău Novac

